

**TÜRKİYE MUHASABE STANDARTLARI VE TÜRKİYE FİNANSAL
RAPORLAMA STANDARTLARINA GÖRE DÜZENLENEN FİNANSAL
TABLOLARIN FİNANSAL ANALİZİ**

**Pamukkale Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Dönem Projesi
İşletme Ana Bilim Dalı
Muhasebe ve Finansman Programı**

Merve CAN

**Danışman
Prof. Dr. Hakan AYGÖREN**

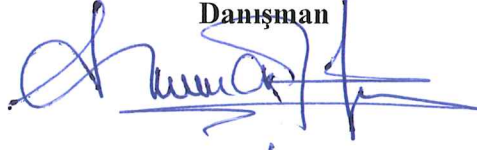
**Ocak 2019
DENİZLİ**

YÜKSEK LİSANS PROJE ONAY FORMU

İşletme Anabilim Dalı, Muhasebe ve Finansman Bilim Dalı öğrencisi Merve CAN tarafından hazırlanan “Türkiye Muhasebe Standartları ve Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına Göre Düzenlenen Finansal Tabloların Finansal Analizi.” başlıklı Yüksek Lisans Projesi tarafımdan okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından Yüksek Lisans Projesi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Hakan AYGÖREN

Danışman

Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun tarih ve sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. Mehmet Vefa NALBANT
Müdür

Bu projenin tasarımı, hazırlanması, yürütülmesi, araştırmalarının yapılması ve bulgularının analizlerinde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini; bu çalışmanın doğrudan birincil ürünü olmayan bulguların, verilerin ve materyallerin bilimsel etiğe uygun olarak kaynak gösterildiğini ve alıntı yapılan çalışmalara atıfta bulunulduğunu beyan ederim.

İmza

Merve CAN

ÖNSÖZ

Günümüz dünyasında finansal tabloları okuma ve bunların analizi son derece önemlidir. İşletmelerin geleceğe yönelik hedeflerinin belirlenmesi, kredi kuruluşlarının krediyi verip vermemesinin tespiti gibi birçok konularda gerek işletme içi gerek işletme dışı birçok kesim tarafından finansal tablolar analizine ihtiyaç duyulması, analizin önemini daha da artırmıştır.

Bununla birlikte küreselleşmeyle entegre hale gelen ekonomi muhasebe alanını da etkilemiş, ortak bir muhasebe dili için birçok ülkede çalışmalar yapılmıştır. Ülkemizde de Türkiye Finansal Raporlama Standartları yürürlüğe girmiş ve bu finansal tabloları da etkilemiştir. Bu çalışmada TMS/TFRS' lere uygun olarak hazırlanan finansal tablolardan bahsedilip bunların analizi bir işletme üzerinde yapılan uygulama ile incelenmiştir.

Bu projenin hazırlanması aşamasında görüş ve katkılarını esirgemeyen değerli danışman hocam Prof. Dr. Hakan AYGÖREN' e teşekkürü bir borç bilirim.

ÖZET

TÜRKİYE MUHASABE STANDARTLARI VE TÜRKİYE FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARINA GÖRE DÜZENLENEN FİNANSAL TABLOLARIN FİNANSAL ANALİZİ

**Can, Merve
Dönem Projesi
İşletme ABD**

**Muhasebe ve Finansman Programı
Proje Yöneticisi: Prof. Dr. Hakan AYGÖREN
Ocak 2019, VIII+45 sayfa**

Küreselleşmeyle birlikte firmaların etkileşim haline geçmesi muhasebede ortak bir standart belirleme ihtiyacını doğurmuştur. Bu nedenle finansal tablolarda da uyum sağlama yoluna gidilmiş bu durum finansal analizi de etkilemiştir.

Bu çalışmanın amacı; Türkiye Muhasebe Standartları ve Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının getirdiği değişikliklerin finansal tablolara kattığı yenilik hakkında bilgi verip, TMS/TFRS çerçevesinde hazırlanan finansal tabloların finansal analizini bir işletme uygulaması ile incelemektir.

Anahtar Kelimeler: Finansal Analiz, Finansal Tablolar, Türkiye Muhasebe Standartları

ABSTRACT**FINANCIAL ANALYSIS OF FINANCIAL STATEMENT ISSUED BY
TURKEY ACCOUNTING STANDARDS AND TURKEY FINANCIAL
REPORTING STANDARDS**

Can, Merve
Term Project
Business Administration Department
Accounting Finance Programme
Adviser of Project: Prof. Dr. Hakan AYGÖREN
January 2019, VIII+45 pages

Summary of the study; the interaction of firms with globalization has led to the need for a common standard in accounting. Therefore, the financial statements have been harmonized and this situation impacted financial analysis

The purpose of this study; to give information about the novelty of the changes brought by the Turkey Accounting Standards and a financial analysis of financial statements prepared according to Turkey Accounting Standards with a business application.

Keywords: Financial Analysis, Financial Statement, Turkey Accounting Standards

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
ÖZET	ii
ABSTRACT.....	iii
İÇİNDEKİLER	iv
TABLolar DİZİNİ	vii
KISALTMALAR DİZİNİ.....	viii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

FINANSAL RAPORLAMA STANDARTLARINA İLİŞKİN GENEL BİLGİLER

1.1 Finansal Raporlama Standartlarının Tanımı ve Önemi.....	3
1.2 Finansal Raporlama Standartlarının Gelişimi	4
1.2.1 Finansal Raporlama Standartlarının Gelişimine Yönelik Dünyada Yapılan Çalışmalar	4
1.2.2. Finansal Raporlama Standartlarının Gelişimine Yönelik Türkiye de Yapılan Çalışmalar	5

İKİNCİ BÖLÜM

TMS 1 GÖRE FINANSAL TABLOLAR

2.1 Finansal Tablolar Hakkında Genel Bilgiler	8
2.1.1 Finansal Tablo Kavramı	8
2.1.2 Finansal Tabloların Amacı	8
2.1.3 Finansal Tablo Kullanıcıları	9
2.1.4 Finansal Tabloların Sınırları.....	9
2.1.5 Finansal Tabloların Genel Nitelikleri.....	10
2.1.5.1 Temel Niteliksel Özellikler.....	11
2.1.5.2 Destekleyici Niteliksel Özellikler.....	11
2.1.6 Finansal Tabloların Unsurları.....	12
2.1.6.1 Finansal Durum.....	12
2.1.6.2 Faaliyet Sonuçları	13
2.1.7 Finansal Tabloların Unsurlarının Ölçüm Esasları	13
2.1.7.1 Tarihi Maliyet	13
2.1.7.2 Cari Maliyet	13
2.1.7.3 Gerçekleşebilir Değer (Ödeme Değeri)	13
2.1.7.4 Bugünkü Değer	13

2.1.8 Finansal Tabloların Sunumu.....	14
2.2 Finansal Tabloların Sunuluşu Standardı TMS1	15
2.2.1 TMS1 İle İlgili Genel Bilgiler	15
2.2.1.1 Amaç	15
2.2.1.2 Kapsam	15
2.2.2. Finansal Tabloların Sunuluşu Standardına (TMS1) Göre Genel Amaçlı Finansal Tablolar	16
2.2.2.1 Finansal Durum Tablosu.....	16
2.2.2.2. Kar veya Zarar ve Diğer Kapsamlı Gelir Tablosu.....	16
2.2.2.3 Nakit Akış Tablosu	20
2.2.2.4 Özkaynak Değişim Tablosu.....	20
2.2.2.5 Dipnotlar	20

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

FİNANSAL ANALİZ İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER VE FİNANSAL TABLOLAR ANALİZ TEKNİKLERİ

3.1 Finansal Analiz İle İlgili Temel Kavramlar.....	21
3.2. Finansal Analizin Tanımı	21
3.3. Finansal Analizin Kapsamı.....	21
3.4 Finansal Analizin Amacı	22
3.5. Finansal Analizin Önemi	22
3.6 Finansal Analiz Kullanıcıları.....	22
3.7. Finansal Analizin Sağladığı Yararlar	23
3.8. Finansal Analizin Başarı Koşulları.....	23
3.9. Finansal Analiz Kriterleri	23
3.10. Finansal Analiz Türleri.....	24
3.10.1. Amacına Göre Finansal Analiz Türleri.....	24
3.10.2 Kapsamına Göre Finansal Analiz Türleri	25
3.10.3. Analizi Yapanın Niteliğine Göre Finansal Tablo Analiz Türleri	25
3.11 Finansal Analiz Teknikleri	25
3.11.1. Dikey (Yüzde Yöntemi) Analizi.....	26
3.11.2 Karşılaştırmalı Tablolar Analizi (Yatay Analiz)	26
3.11.3. Trend (Eğilim Yüzdeleri) Analizi.....	26
3.11.4. Oran Analizi.....	27

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
FİNANSAL TABLOLAR ANALİZİNİN TEKNİKLERİNE İLİŞKİN
ÖRNEK UYGULAMA

4.1. Menderes Tekstil Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketinin Dikey Yüzdeler, Karşılaştırmalı ve Oran Analizi Yöntemlerine Göre İncelenmesi	30
4.1.1. Dikey Yüzdeler Yöntemi Analizine Göre İncelenmesi	30
4.1.2. Karşılaştırmalı Tablolar Analizine Göre İncelenmesi (Yatay Analiz)	33
4.1.3 Oran Analizine Göre İncelenmesi.....	36
SONUÇ	38
KAYNAKLAR	39
EKLER.....	40
ÖZ GEÇMİŞ	45

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1. Menderes Tekstil A.Ş. 2016 ve 2017 Yılları Finansal Durum Tablosunun Dikey Analiz Sonuçları	30
Tablo 2. Menderes Tekstil A.Ş. 2016 ve 2017 Yılları Kapsamlı Gelir Tablosunun Dikey Analiz Sonuçları	32
Tablo 3. Menderes Tekstil A.Ş. 2016 ve 2017 Yılları Finansal Durum Tablosunun Karşılaştırmalı Tablolar Analiz Sonuçları	33
Tablo 4. Menderes Tekstil A.Ş. 2016 ve 2017 Yılları Kapsamlı Gelir Tablosunun Karşılaştırmalı Tablolar Analiz Sonuçları	35
Tablo. 5 Menderes Tekstil A.Ş.' nin 2017 Verilerinden Elde Edilen Oran Analizi Sonuçları	36

KISALTMALAR DİZİNİ

AB	Avrupa Birliği
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
BDDK	Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
FASB	US Financial Accounting Standard Board (ABD Finansal Muhasebe Standartları Kurulu)
GAAP	Generally Accepted Accounting Principles (Genel Kabul Görmüş Muhasebe Standartları)
IFRS	Uluslararası Finansal Raporlama Standartları
KGK	Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetimi
MSUGT	Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği
SMMM	Serbest Muhasebeci Mali Müşavir
SPK	Sermaye Piyasası Kurulu Standartları Kurumu
TDMS	Tek Düzen Muhasebe Sistemi
TFRS	Türkiye Finansal Raporlama Standartları
TMS	Türkiye Muhasebe Standartları
TMSK	Türkiye Muhasebe Standartları Kurumu
UMS	Uluslararası Muhasebe Standartları
YMM	Yeminli Mali Müşavir

GİRİŞ

Finansal tablolar analizi işletmenin finansal tablolar aracılığıyla işletme hakkında birtakım yargılara ulaşılmasıdır. Dolayısıyla finansal analizin özünde finansal tablolar bulunmaktadır. Finansal tablolar analizine hem işletme dışından hem işletme içinden birçok kesim tarafından gereksinim duyulmaktadır. İşletmelerin performansının ölçülmesinde geleceğe dair hedeflerinin belirlenmesi gibi birçok konuda finansal tabloların analizine ihtiyaç duyulur.

Finansal tablolar muhasebenin raporlama fonksiyonunun bir sonucudur. Bu nedenler iyi bir finansal analiz için finansal tabloların iyi hazırlanması hazırlanma sürecinin iyi takip edilmesi gerekir.

Küreselleşme her şeyde olduğu gibi finansal tabloları ve hazırlama sürecini de etkilemiştir. Firmaların uluslararası piyasa ile iyice entegre hale gelmesi finansal tablolarını birbiri ile uyumlaştırmasını zorunlu hale getirmiştir. Artan sermaye piyasası hareketleri gelişen teknoloji ile finansal tablolarda da ortak bir dil arayışına girilmiş, birçok uyumlaştırma çalışmaları başlamıştır. Ülkemizde de Sermaye Piyasası Kurulu (SPK), Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu (BDDK), Türkiye Muhasebe Standartları Kurumu gibi kurumlar buna yönelik çalışmalar yapmış ve Türkiye Finansal Raporlama Standartları yürürlüğe girmiştir.

Bu çalışmanın amacı da yürürlüğe giren bu TMS'lerin tarihsel gelişiminden bahsedip finansal tablolara kattığı yenilikler hakkında bilgi vermek bunun finansal analize yansımalarını incelemektir. Bunun için ilk önce son derece önemli olan finansal tablolar analizi teorik olarak incelenerek teoride sözü edilen finansal tablolar analiz teknikleri yardımıyla payları BİST 'de işlem gören bir tekstil firmasının finansal durum tablosu ve kapsamlı gelir tablosu üzerinde uygulamalı olarak gösterilmiştir.

Çalışma dört bölümden oluşmaktadır.

Belirlenen amaç doğrultusunda çalışmanın birinci bölümünde Finansal Raporlama Standartlarının tanımı ve öneminden bahsedilip Dünyada ve Türkiye de ki gelişimine değinilmiştir. TMS/IFRS lerin gelişimine katkı sağlayan SPK, BDDK ve KGK nın faaliyetleri üzerinde durulmuştur.

Çalışmanın ikinci bölümünde ise finansal tablolar hakkında genel bilgiler verilerek TMS 1 de açıklanan genel amaçlı finansal tablolar incelenmiştir.

Çalışmanın üçüncü bölümünde finansal analiz ile ilgili genel bilgiler verilerek finansal analiz türleri ve tekniklerine değinilmiştir.

Çalışmanın dördüncü ve son bölümünde finansal tablolara TMS/TFRS ye göre düzenlenen bir firmanın finansal analizi, finansal analiz teknikleri yardımıyla incelenmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARINA İLİŞKİN GENEL BİLGİLER

1.1 Finansal Raporlama Standartlarının Tanımı ve Önemi

Uluslararası ekonominin gelişmesiyle farklı ülkelerle ekonomik ilişkiler içine giren işletmeler farklı muhasebe kuralları ve finansal tablolar sunumu ile karşılaşmışlardır.

Muhasebe uygulamalarında ülkeler arası farklılıkların neticesinde, farklı ülkelerdeki işletmelerin finansal verilerinin ve raporlarının karşılaştırılabilir nitelikte olmaması, raporlamadan kaynaklı masrafları artırmaktadır. Bununla beraber, yatırımcıların uluslararası pazara girmesini kısıtlamakta, uluslararası piyasalardaki yatırımcılara ilave maliyetler yükleyerek güçlüklerle karşılaştırmaktadır.

Ülkelerarası ekonomik sınırların gittikçe yok olduğu ve işletmelerin daha şiddetli bir rekabet ortamında faaliyetlerini devam ettirmek mecburiyetinde olduğu günümüzde sağlıklı bilginin önemi gitgide artmaktadır. Globalleşme ile uluslararası şirket birleşmelerinin artması ve uluslararası yatırımların, gelişmekte olan ülkelere kayması işletmeleri değişen koşullara uyum sağlama mecburiyetinde bırakmıştır.

Küreselleşme ile birlikte meydana gelen uyumlaştırma gerekliliği, sermaye piyasalarının gelişmesi ve finansal tablo kullanıcılarının düzeltme yapılmadan karşılaştırılabilir nitelikteki uluslararası tablolardan faydalanma isteğinin neticesinde uzun yıllardan beri muhasebe mesleği ile ilgili kişilerin ilgilendikleri temel konulardan biri olmuştur.

İşletmeler ve yatırımcılar, Genel Kabul Görmüş Muhasebe Standartları (GAAP) ve Uluslararası Finansal Raporlama (IFRS) olmak üzere iki tane muhasebe sistemini uygulama durumunda kalmışlardır. Uluslararası şirketler, faaliyette buldukları ülkelerde muhasebe standartları ile uyumlu finansal tablo hazırlamalıdır. Farklı finansal tablo sunumları hazırlamak, şirketleri maliyet ve güçlüklerle de karşılaştırır. Tek bir muhasebe uygulaması, küreselleşmenin işlem maliyeti azaltabilmektedir

Muhasebe uygulamalarında uluslararası birliğin sağlanmasına yönelik olarak yapılan çalışmalar sonucunda, Uluslararası Muhasebe Standartları (UMS) meydana getirilmiştir. UMS çerçevesinde finansal tablolar işletmelerin mali durumunu gerçeğe uygun biçimde sunmalıdır. Gerçeği doğru bir şekilde gösterebilmek; olması gereken

dipnotları içererek ve standartlarla uyumlu muhasebe politikalarının uygulanmasıyla gerçekleşebilecektir. Bu şekilde hazırlanan finansal tablolar bilginin güvenilir, karşılaştırılabilir ve anlaşılabilir raporlanmasına neden olacaktır. Muhasebe standartları, işletmelerin finansal tablolarındaki ilkelerin uygulamaya konulmasına yarayan esasalar ve yöntemlerden meydana gelmektedir. Bu standartlar, ekonomide ki tüm sektörleri ilgilendirebileceği gibi yalnızca bir sektörü de ilgilendirebilir.

1.2 Finansal Raporlama Standartlarının Gelişimi

1.2.1 Finansal Raporlama Standartlarının Gelişimine Yönelik Dünyada Yapılan Çalışmalar

1.2.1.1 ABD de Yapılan Çalışmalar

ABD’de muhasebe standartlarının gelişmesine katkı sağlayan düzenleyici kuruluşları üç dönem olarak inceleyebiliriz. Bunlar;

- AICPA Muhasebe Prosedürleri Komitesi
- “1959-1973 Muhasebe Prensipleri Kurulu APB”
- 1973’ den günümüze olan kısmı “FASB” dönemleridir.

Amerika Birleşik Devletleri’nde, muhasebe uygulamalarında “US GAAP” olarak ifade edilen genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri esas alınmaktadır. Dünya ekonomisini birçok yönüyle değiştiren ABD, muhasebe uygulamalarında da diğer ülkeler üzerinde etkin olmaktadır. ABD’de muhasebe standartlarının belirlenmesinde ise Amerikan Sermaye Piyasası Kurulu’ nun önemli katkıları bulunmaktadır. SEC sadece denetim ve gözetim ile ilgili muhasebe standartlarını belirlerken, muhasebe ve bağımsız denetim ile ilgili standartların belirlenmesini 1939 yılında AICPA (American Institute of Certified Public Accountants) ve 1973 yılında FASB (Financial Accounting Standards Board) özerk kuruluşlarına vermiştir (Akdoğan, 2001:4).

1.2.1.2 AB de Yapılan Çalışmalar

Avrupa’da muhasebe standartlarının gelişmesine ilişkin olan çalışmalar Avrupa Birliği (AB) bünyesinde olmaktadır. Buna göre AB, muhasebe standartlarının uyumlaştırılmasına yönelik çalışmalarına direktifler yayınlamak suretiyle katkıda bulunmuştur. Bu yönde Dördüncü, Yedinci ve Sekizinci olmak üzere üç yönerge yayınlanmıştır.

Avrupa Birliği ülkelerinde, muhasebe faaliyetleri Dördüncü ve Yedinci Yönergeye göre yürütölmektedir. Bu yönergelerin teknik bakımında problemlerinin olması sebebiyle üye ölkeler tarafından ulusal muhasebe düzenlemelerinde uygulanmasının geciktirilmesi nedeniyle ölkeler arasındaki uyumsuzluklar sürmüştür. Ayrıca, bu yönergelerin yayımlandıktan sonra güncellenmemesi de uyumun gecikmesine yol açmıştır. Bununla beraber üye ölkelerin bu yönergelerin uygulanmasına ilişkin uluslararası sermaye piyasalarının beklentisi de olumsuz sonuçlanmıştır.

Bu direktifler bunları kullananların karşılaştıkları tüm sorunlara cevap vermemeye yetersiz kalmaya başlamıştır. Çünkü direktiflerde bazı sorunlar hiç ele alınmamış ve çeşitli opsiyonların eki ile giderilmeye çalışılmıştır. Direktiflere ve ulusal yasalara uygun olarak hazırlanan hesaplar ise daha yüksek standartlar isteyen piyasaların gereksinimlerini gidermekten uzaklaşmıştır. Bu sorunları durdurabilmek için Avrupa Komisyonu yeni arayışlar içine girmiştir.

Küresel gelişmelere yeteri kadar cevap veremeyen bu yönergelerin yerini UFRS almıştır. Borsaya kayıtlı şirketlerin 2005 yılından itibaren konsolide finansal tablolarını UFRS ye göre hazırlama zorunluluğu dördüncü ve yedinci yönergelerin mevcut durumda kullanılmaya devam edilip edilmeyeceği sorununu gündeme getirmiştir. Bu nedenle 19 Temmuz 2002 tarihinde yayınlanan Avrupa parlamentosu kararı ile uluslararası muhasebe standartlarıyla uyumlaştırılmış muhasebe standartlarının AB ölkelerinde uygulamaya başlanması esas alınmıştır (Akdoğan, 2001:31).

1.2.2. Finansal Raporlama Standartlarının Gelişimine Yönelik Türkiye de Yapılan Çalışmalar

Türkiye’de muhasebe mevzuatının geliştirilmesinde, ekonomik ve siyasi ilişkilerin fazla olduğu ölkeler örnek alınmıştır. 1950 yılından önce Fransız ve Alman düzenlemelerinin etkisi görölmektedir. 1950’li yıllarda ise ABD ile olan ilişkilerin artmasıyla Amerikan düzenlemelerinin etkisi artmıştır. 1987 yılından sonra ise tam üyelik başvurusunda bulunulmuştur. Böylelikle tüm dünya gibi Uluslararası Muhasebe Standartlarının etkisinde kalınmıştır.

Son yıllarda ise SPK, BDDK ve TMSK olmak üzere, birçok kurum tarafından çalışmalar yapılmış yeni düzenlemeler geliştirilmiştir. Bu düzenlemelerle, dünyada ki gelişmelere eşdeğer zamanlı, uluslararası muhasebe standartlarını tam olarak ele alan faaliyetler geliştirilmiştir.

Finansal Raporlama Standartlarının gelişimine yönelik çalışmalar yapan kuruluşlardan bazılarını aşağıda bahsedilecektir.

1.2.2.1. Sermaye Piyasası Kurulunun Yaptığı Çalışmalar

Sermaye Piyasası Kanunu'nun 4. bölümü Sermaye Piyasası Kurulu'na ait hükümleri düzenlemektedir. Bu madde hükmünde kurula çeşitli görevler ve yetkiler verildiği görülür. Bunlar kamuoyunu bilgilendirmek için, genel ve özel nitelikte kararlar almak özellikle finansal durum tablosu, denetim raporları ve diğer tablolar hakkında standartlar bulmak ve bunları kamuoyuna paylaşmaktır. Bu nedenle Sermaye Piyasası Kurulu örgütü dahiline Muhasebe Standartları Dairesi kurulmuştur.

SPK bu amaç dolayısıyla "SPK Finansal Raporlama Standartlarının Uluslararası Standartlara Tam Uyum Projesi"ni gerçekleştirmek için halka açık işletmeler için 15.11.2003 tarihinde Muhasebe Standartları Tebliği'ni yayınlamıştır.

SPK, 11.03.2008 tarihinde, Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya ilişkin Esaslar Tebliği'ni yayınlamıştır.

1.2.2.2 Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunun (BDDK) Yaptığı Çalışmalar

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, 1999 yılında 4389 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe girmiştir. Kurum'un muhasebeye yönelik düzenlemelerinde, Uluslararası Muhasebe Standartları ve AB düzenlemelerine uyumun ön planda yer aldığı görülmektedir. Bankaların muhasebe düzenlerinde TMS'yi esas alacakları kabul edilmiştir. Kurul, 2002 tarihten itibaren tekdüzen hesap planı, finansal tablo standartları ve konsolide finansal tablolarla ilgili yeni tebliğler yayınlamamıştır.

1.2.2.3. Türkiye Muhasebe Standartları Kurulunun (TMSK) Yaptığı Çalışmalar

TMSK Sermaye Piyasası Kanunu'na ilave edilen Ek Madde 1 ile kurulmuştur. Türkiye'de muhasebe standartlarını belirleme görevi TMSK'ya devredilmiştir. TMSK'nın amacı muhasebe ilkelerinin gelişmesine yol açacak ulusal muhasebe standartlarını belirlemek ve yayınlamak ve geliştirdiği muhasebe standartları ile denetlenmiş finansal tabloların ihtiyaca uygun, doğru, güvenilir, kıyaslanabilir ve anlaşılabilir özellikte olmalarını sağlamaktır.

TMSK' nin görevleri "Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu" na devredilip sonlandırılmıştır.

1.2.2.4. Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun (KGK) Yaptığı Çalışmalar

KGK; uluslararası uyumu sağlamak maksadıyla Türkiye Muhasebe Standartlarını, Denetim Standartlarını ve denetim, bağımsız denetçi ve denetim kuruluşları gibi hususların esaslarını belirlemek gibi görev ve yetkileri yerine getirmek amacıyla 26.09.2011 tarih ve 660 sayılı KHK ile kurulmuştur.

KGK' nin yaptığı çalışmalarla şu anda da yürürlükte olan 1 adet Kavramsal Çerçeve, 42 adet TMS/TFRS ve 22 adet TMS/TFRS yorumu vardır.

İKİNCİ BÖLÜM

TMS 1 GÖRE FİNANSAL TABLOLAR

2.1 Finansal Tablolar Hakkında Genel Bilgiler

2.1.1 Finansal Tablo Kavramı

En geniş anlamda muhasebe işletmenin ekonomik etkinlikleri ile ilgili faaliyetlerin sıralanması, kaydedilmesi, raporlanması ve değerlendirilmesidir şeklinde ifade edilebilir (Yükçü, 2004:3).

Muhasebe bilgi sisteminin ürettiği bilgiler kullanıcılara ‘finansal tablo’ denilen raporlarla sunulur (Sevilengül, 2016:5).

Bu nedenle, finansal tablolara; muhasebe faaliyetleri sonucunda ortaya çıkan raporun kullanıcılara iletilmesidir şeklinde ifade edilebilir (Akdoğan ve Tenker, 2001:4).

2.1.2 Finansal Tabloların Amacı

Finansal tabloların hazırlanış amacı, finansal bilgi kullanıcılarına işletmenin finansal durumu, finansal performansı, nakit akışları ve bunlarda meydana gelen değişimler gibi ihtiyaç duydukları bilgileri vermektir. Aynı zamanda finansal tablolar, yöneticilerin kendilerine sunulan kaynakları ne ölçüde aktif, etkin ve verimli kullandıklarını da anlatır (Elmas, 2017:4).

Finansal tabloların düzenlenmesinin amaçları değişebilmektedir. Bir işletmenin finansal raporları işletmenin bulunduğu ülkenin ekonomik koşullarından, yasal düzenlemelerinden hatta diğer ülkelerle olan ilişkilerinden etkilenmektedir.

Maliye Bakanlığı tarafından 26.12.1992 tarihinde yayımlanan Muhasebe Sistemi Genel Tebliğinde finansal tabloların amaçları üç madde olarak belirtilmiştir. Bunlar;

- 1- Yatırımcılar, kredi kuruluşları gibi ilgililerin verdikleri kararlarda yardımcı bilgiler verebilmek
- 2 Gelecekteki nakit akışlarını tahmin edebilmek
- 3 İşletmenin faaliyetleri konusunda bilgi edinebilmek

(Maliye Bakanlığı, 1 Sayılı Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği, 26.12.1992 Tarih ve 21447 Sayılı Resmî Gazete Mükerrer Sayısı)

Finansal tablolar, bu amaç doğrultusunda aşağıdakiler hakkında bilgileri verir.
(TMS1; 9)

- a) Varlıklar
- b) Borçları,
- c) Öz kaynaklar,
- d) Kazanç ve kayıplar,
- e) Kar dağıtımları
- f) Nakit akışları.

2.1.3 Finansal Tablo Kullanıcıları

İşletmelerdeki en önemli finansal bilgi kaynaklarından olan finansal tablolara işletmeyle ilgili olan kişiler veya işletmeyle ilgili olmayan kişiler tarafından ihtiyaç duyulmaktadır.

Finansal tabloları kullananlar mevcut ve potansiyel yatırımcılar, işletme sahipleri, kredi sağlayan kuruluşlar, işçiler, müşteriler, satıcılar, kamu işletmeleri ve özellikle devlettir. Bunlar finansal tabloları, birbirinden farklılık gösteren gereksinimlerini gidermek için kullanırlar.

2.1.4 Finansal Tabloların Sınırları

Finansal tablolar işletmenin finansal durumu ve faaliyet sonuçları hakkında bilgiler vermektedir. Ancak finansal tablolarında birkaç sınırları bulunmaktadır. Finansal tabloların sınırlarını aşağıda gibi sıralamamız mümkündür. (Elmas, 2017:6)

- Finansal tablolar genel amaçla hazırlanır. Farklı ihtiyaç gruplarının ihtiyaçlarını karşılama amacı çerçevesinde hazırlanır.
- Finansal tablolar kalıcı değildir.
- Finansal tablolar işletmeye yönelik tüm bilgileri vermez.
- Finansal tablolar ayrıntıları göstermez. Özet rapor olarak verir.
- Finansal tablolar bulunduğu ülkenin para birimi dikkate alınarak hazırlanır
- Finansal tablolar tarihidir. Cari fiyatlara göre hazırlanmaz.
- Finansal tablolarda yer alan tutarlar tam kesin doğru olmayabilir.

- Belirli bir döneme ait gelir ve giderin hesaplanması objektif değildir. Hazırlanana göre farklılık gösterebilir.
- Finansal tablolar işletmenin finansal durumunu etkileyen fakat parayla ifade edilemeyen niteliksel unsurları dikkate almazlar.

2.1.5 Finansal Tabloların Genel Nitelikleri

Finansal tablolar aracılığıyla, işletmenin performansının belirlenmesi, karlılığının ve kazanç gücünün tespit edilmesi ve diğer konularda işletme hakkında ki bilgilere ulaşılabilir. Başka bir deyişle, finansal tablolarda yer alan veriler, söz konusu işletmeyi değerlendirme sürecinde etkili olmaktadır. (Akıncı ve Erdoğan, 1995:4)

İşletmede meydana gelen finansal değişimlerin ilgili kullanıcılara ulaştırılmasında bir araç olarak kullanılan finansal tabloların, bilgi kullanıcılarına yararlı olabilmesi için belli bazı özelliklere sahip olması gerekmektedir

Finansal tablolar bir işletmenin varlık ve kaynak yapısı, faaliyet sonuçları, dönem kar ya da zararının oluşumu vb. konulardaki verileri kapsadığından muhasebenin temeli olan bilgi verme işlevi de bu tablolardan yararlanılarak oluşturulur. Bu nedenle finansal tablolar muhasebenin bilgi verme fonksiyonunu yerine getirmede bir araç olarak kullanılmaktadır (Şamiloğlu ve Akgün, 2015: 38-39).

Finansal raporlama ile bilginin elde edilmesi maliyet gerektiren bir durumdur. Bilginin raporlanması için oluşan maliyeti göz ardı etmemek gerekir. Bu sebeple, finansal raporlamanın getirdiği faydanın maliyetinin üstünde olması önemlidir. (Örten, Kaval ve Karapınar, 2017:4).

Finansal bilginin faydalı olması için ihtiyaca cevap verebilmesi ve açıklamayı amaçladığı konuyu gerçeğe uygun bir şekilde sunması gerekir. Finansal bilgi karşılaştırılabilir, doğrulanabilir, anlaşılabilirse ve zamanında sunulmuşsa mevcut bilginin yararı arttırılmış olur.

Kavramsal çerçeveye göre faydalı finansal bilginin niteliksel özellikleri temel ve destekleyici olmak üzere iki gruba ayrılır. Temel niteliksel özellikler; ihtiyaca uygunluk, gerçeğe uygun şekilde sunum olarak iki gruba ayrılır. Destekleyici niteliksel özellikler ise karşılaştırılabilir olma, doğrulanabilir olma, zamanında sunum, anlaşılabilir olma olarak sıralamak mümkündür.

2.1.5.1 Temel Niteliksel Özellikler

İhtiyaca Uygunluk

Finansal tablolar kullanıcılarının ihtiyaçları karşılayacak şekilde hazırlanmalıdır. Böylelikle tablolardan elde edilecek veriler yararlı olmaktadır. Ek olarak, tabloların ihtiyaca uygun olabilmesi için önemliliğe de dikkat etmelidir (Akdoğan ve Tenker, 2001:33).

Finansal tabloların ihtiyaca uygun olabilmesi için, işletmenin gelecekteki başarısı hakkında bilgiden de söz etmesi gerekir. Finansal tabloların, işletmenin gelecekteki başarısı hakkında bilgi verebilmesi, işletme ile ilgili tahminler yapılmasını göstermesidir.

Gerçeğe Uygun Şekilde Sunum

Tabloların gerçeğe uygun bir şekilde sunulabilmesi için özellikle şu üç özelliği taşınması gerekir. Sunum; tam tarafsız ve hatasız olmalıdır. Tam bir sunum; tanımlamalar ve açıklamaları da içermek üzere gerekli tüm bilgileri kapsar. Tarafsız sunum; finansal bilginin sunumunda önyargı barındırmaz. Hatasız sunum; raporlama sürecinin hatasız olarak yürümüş ve uygulanmış olmasını ifade eder.

2.1.5.2 Destekleyici Niteliksel Özellikler

Karşılaştırılabilirlik

Finansal tabloların tutarlı olmasını yani önceki dönem ile aynı şekilde düzenlenmiş olmasını ifade etmektedir. Tutarlılık, karşılaştırılabilirlikle ilişkili olmakla birlikte aynı anlamda değildir. Karşılaştırılabilirlik bir amaç, tutarlılık ise bu amacı gerçekleştirmede araç niteliğini taşımaktadır. Tutarlılık aynı kalemler için aynı yöntemlerin kullanılmasını ifade etmektedir (Örten, Kaval ve Karapınar, 2017:6).

Doğrulanabilirlik

Doğrulanabilirlik; finansal tabloların temel özelliği olan gerçeğe uygun bir şekilde sunumun gerçekleşip gerçekleşmediğine emin olunmasını sağlar. Farklı ve birden fazla gözlemcinin aynı görüşte kanaat kılması anlamına gelir. Sayısal veriler için bir dizi olasılıklarda doğrulanabilir niteliktedir.

Zamanında Sunum

Finansal tabloların, tablolardaki bilgilerin geçerlilik süresi boyunca kullanıcılarının fikirlerini etkileyebileceği vakit sunulmasını ifade eder.

Anlaşılabilirlik

Finansal tablolarda sunulan bilgilerin yöneticilere, yatırımcılara, kredi kuruluşlarına ve diğer kullanıcılara faydalı olabilmesi için, bu bilginin anlaşılabilir olması oldukça önemlidir. Tablolardaki verilerin açıkça net bir şekilde sınıflandırılması ve sunulması gerekir.

2.1.6 Finansal Tabloların Unsurları

Finansal tabloların unsurlarını finansal durum tablosundaki ve kapsamlı gelir tablosundakiler olarak ayrı ayrı ele alırız. Finansal durum tablosu unsurlar; varlıklar, borçlar ve özkaynaklardır. Kapsamlı gelir tablosu unsurları ise gelir ve gider olarak ayrılır. (Kavramsal Çerçeve, 4.2)

2.1.6.1 Finansal Durum

Finansal durum tablosuyla doğrudan alakalı unsurlar varlıklar, yükümlülükler ve öz kaynaklardır. Bunlar aşağıda açıklanmıştır.

Varlıklar

Finansal durum tablosunun ilk grubu olan varlıklar, işletmenin himayesindeki ekonomik değerleridir. Geçmişteki faaliyetleri sonucu meydana gelmiştir. Gelecekte fayda sağlanması beklenir.

Borçlar

İşletmenin geçmiş faaliyetleri sonucunda olmuş ödenmesi durumunda işletmenin değerinde artışa sebep olan yükümlülükleridir. Ödemeden dolayı varlıklarda azalmanın gerçekleşebileceği ve rakamın güvenilir şekilde ölçülebildiği sırada borçların finansal durum tablosunda belirtilmesi şarttır.

Özkaynak

İşletmenin varlıklar toplamından yabancı kaynakların çıkarılmasıyla kalan kısmıdır. Bilançoda, öz kaynaklara ilgili alt kalemlere yer verilebilir.

2.1.6.2 Faaliyet Sonuçları

Bir işletmenin faaliyetlerinin sonucunda karı belirlenir. Yani işletmenin faaliyet sonuçlarının ana unsuru karıdır. Karın oluşturan temel unsurlar ise gelir ve giderdir. (Kavramsal Çerçeve: 4.24)

Gelir

Gelir, bir muhasebe döneminde, işletmenin varlıklarındaki ve özkaynaklarındaki artış ve yükümlülüklerdeki azalma şeklinde tanımlanabilir. (Kavramsal Çerçeve: 4.25.a)

Gider

Giderler, bir muhasebe döneminde, işletmenin varlıklarındaki ve özkaynaklarındaki azalış ve yükümlülüklerdeki artış şeklinde tanımlanabilir. (Kavramsal Çerçeve, 4.25.b)

2.1.7 Finansal Tabloların Unsurlarının Ölçüm Esasları

Kavramsal Çerçevde ölçüm kavramı, finansal tablolarda bulunan unsurların bilanço ve gelir tablosunda sunulacak parasal tutarlarını aktaran bir işlemdir. Bu işlem, uygulanacak ölçüm esasının da belirlenmesini kapsamaktadır. Kavramsal çerçeveye göre; tarihi maliyet, cari maliyet, gerçekleştirilebilir değer ve bugünkü değer olmak üzere dört tane ölçüm esası bulunmaktadır.

2.1.7.1 Tarihi Maliyet

Varlıkların gerçeğe uygun tutarları ile ölçülmesidir. Borçlar, kapatılması için gereken varlıkların tutarları ile gösterilir.

2.1.7.2 Cari Maliyet

Bir varlığı elde etmek için varlıkların lazım olan varlıkların ölçüm esası cari maliyet esasıdır. (Şamiloğlu ve Akgün, 2015:59)

2.1.7.3 Gerçekleşebilir Değer (Ödeme Değeri)

Varlıkların satılması durumunda tahsil edilecek varlıkların tutarıdır.

2.1.7.4 Bugünkü Değer

Borcun kapatılması için ileride ödenmesi taahhüt edilen nakdın bugünkü indirilmemiş değeridir.

2.1.8 Finansal Tabloların Sunumu

Ülkemizde finansal tabloların sunuluşuna dair Türk Ticaret Kanunu ve Vergi Usul Kanunu gibi farklı mevzuatlar vardır. VUK a göre finansal tablolar temel finansal tablolar ve ek finansal tablolar olmak üzere ikiye ayrılır. Temel finansal tablolar bilanço ve gelir tablosunu içermektedir. Ek finansal tablolar ise nakit akım tablosu, fon akım tablosu, kar dağıtım tablosu, özkaynak değişim tablosunu içerir.

TTK madde 88 de ise, işletmelerin finansal tablolarını düzenlerken, Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan Türkiye Muhasebe Standartlarına uymak ve bunları uygulamak mecburiyetinde oldukları belirtilmiştir.

KGK kapsamındaki şirketler, VUK' a göre düzenledikleri finansal tablolarla birlikte TMS' ye göre de finansal tablo düzenlemek mecburiyetindedirler. TMS/TFRS' ler Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (UMSK) tarafında yayınlanan Uluslararası Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartlarının (UMS/UFRS) çevrilmiş halidir. Bir başka deyişle TMS/TFRS' ler orijinal standartlar olmayıp, küreselleşen finansal piyasaların etkisiyle dünya genelinde yaklaşık 143 ülke tarafından uygulanan muhasebe standartlarının uyarlamasıdır.

MSUGT belirtilen temel finansal tablo ve ek finansal tablo ayırımının aksine, Finansal Raporlamaya İlişkin Kavramsal Çerçeve' nin ilk bölümünde genel amaçlı finansal tablo ayırımı yapılmıştır. Bu çerçevede, konsolide finansal tabloları da kapsamak üzere genel amaçlar için hazırlanan finansal tablolar dikkate alınmaktadır. Burada kullanılan finansal tablolar kavramı genel amaçlar için hazırlanan finansal tabloları anlatmaktadır

TMS' göre tam bir finansal tablolar seti aşağıdakilerden oluşur. (TMS1; 10)

- (a) Finansal durum tablosu,
- (b) Kâr veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosu,
- (c) Özkaynak değişim tablosu,
- (d) Nakit akış tablosu,
- (e) Dipnotlardır.

Tam bir finansal tablolar setindeki finansal tabloların hepsi aynı derecede önemlidir. Bu nedenle bir işletme tam bir finansal tablolar setindeki finansal tabloların hepsine aynı önemi yükleyerek bu tabloları sunar.

2.2 Finansal Tabloların Sunuluşu Standardı TMS1

2.2.1 TMS1 İle İlgili Genel Bilgiler

TMS 1 Finansal Tabloların Sunuluşu Standardı 31.12.2005 tarihinden sonraki hesap dönemlerine uygulanmak üzere ilk olarak 16.01.2005 tarihli ve 25702 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmıştır.

Bu standart en fazla değişikliğin meydana geldiği bir standarttır. Diğer standartlarda ki değişiklikler bu standardı da etkilemektedir.

2.2.1.1 Amaç

Bu Standart, işletmenin genel amaçlı finansal tablolarının, işletmenin geçmiş dönem finansal tablolarıyla veya diğer işletmelerin finansal tablolarıyla kıyas yapabilmek amacıyla, genel amaçlı finansal tabloların sunumuna ait hususları belirler. Bu amaca ulaşmak için de standart da finansal tabloların sunuluşunda uyulması gereken genel kurallar, finansal tabloların biçimi ve içeriği ile ilgili hususlar gösterilmektedir.

Bu standartın bilanço kalemlerinin hangi sırada ve biçimde sunulacağını açıklama amacı yoktur. Sadece önemli bilgi hususuna dikkat edilmelidir. Şayet bir bilgi önemli görüldüğü takdirde dipnotlarda belirtilmelidir.

2.2.1.2 Kapsam

Bu Standart, Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına (TFRS'lere) göre genel amaçlı finansal tabloların hazırlanmasında ve sunulmasında uygulanır. (TMS1, 2)

Bu standart, özet ara dönem finansal tablolara uygulanmamaktadır. Ancak bireysel ve konsolide finansal tablolar sunan tüm işletmeler tarafından uygulanmaktadır.

Standart; kâr amacıyla özel ve kamu işletmelerin tamamının bu standart kapsamında olduğuna dikkat çeker. Ancak kâr amacı olmayan devlet ve diğer kamu sektörü işletmelerinin, finansal tablolarındaki bazı kalemleri açıklayan ifadeleri yeniden düzenleyebilecekleri söylenmiştir. Bu tür işletmeler, finansal tablolarıyla ilgili ek bilgileri dipnotlarında belirtebilir.

2.2.2. Finansal Tabloların Sunuluşu Standardına (TMS1) Göre Genel Amaçlı Finansal Tablolar

2.2.2.1 Finansal Durum Tablosu

TMS/TFRS de bilanço kavramı finansal durum tablosu olarak adlandırılmıştır. Bunun sebebi olarak da bilançonun işletmenin finansal durumunu belli eden bir rapor olarak görülmesini istemesidir. Bilançonun adı değişmekle kalmamış kapsadığı dönem sayısı da artmıştır. İşletme cari dönem sonu, bir önceki dönem sonu ve bir önceki dönem başı gibi tarihlerde tablolarını sunar. Yalnız bunun için işletmenin geriye yönelik bir düzeltme yapmış olması ve bu düzeltmenin bilgileri etkileyecek düzeyde önemli olması gerekir.

Ek olarak TMS 1 de tabloların sunum şekline ait dönen/duran varlık ve kaynak ayrımlı sınıflama veya likidite esaslı sınıflama olmak üzere iki seçenek olduğu dikkat çeker. Seçim yapılırken faaliyet döngüsüne ve hangi dönemin güvenilir bilgi sağlayacağına dikkat edilir. Faaliyet döngüsü varlıkların nakit ve nakit benzeri varlığa dönüşme sürecidir. Raporlamada seçilecek yöntemin belirlenmesinde ilk önemsenmesi gereken güvenilir bilgi yaklaşımıdır. Bir başka deyişle normal faaliyet döngüsü bariz bir şekilde belirlenebilen bir işletmede likidite esaslı sunum daha güvenilir bilgi sağlayacaksa bu yaklaşım seçilir.

Finansal durum tablosuna ait kalemler Ek – 1 KGK Finansal Durum Tablosu Formatına ait tabloda yer almaktadır.

2.2.2.2. Kar veya Zarar ve Diğer Kapsamlı Gelir Tablosu

Kapsamlı gelir tablosu, işletmenin belirli bir dönem itibarıyla performansını gösterir. Kapsamlı gelir tablosu, TMS/TFRS ilkelerine göre düzenlenir. Tablo kapsamı ülkemizde TDMS tarafından düzenlenmesi şart olan gelir tablosuyla aynı değildir. Ülkemizde TDMS sadece dönem kar/zararı bölümünün raporlanmasını içermekte ve bu tabloya Gelir Tablosu adını vermektedir.

TMS/TFRS' ler de yer alan kapsamlı gelir tablosu ise iki bölümden meydana gelmektedir. Bunlar; Dönem Kar/Zararı Bölümü ve Diğer Kapsamlı Gelir/Gider Bölümüdür. Kapsamlı Gelir Tablosu, dönem kar veya zararı bölümü ve diğer kapsamlı gelir bölümünü kapsayacak şekilde

- Dönem kar veya zararını,

- Toplam diğer kapsamlı gelir tutarını ve
- Dönemin toplam kapsamlı gelir tutarını sunar.

Döneme ait Kar/Zarar Bölümü

İşletme bir dönemde ki tüm gelirlerini ve giderlerini kar veya zararına yansıtır. Ancak gider ve gelir kalemleri arasında mahsup işlemi yapamamaktadır. Standarda göre işletmenin gelir ve giderlerinin sınıflandırılmasında iki seçenek vardır. Bunlar; Satışların Maliyeti (Fonksiyon) ve Toplam Maliyet (Çeşit) Esası olarak sınıflandırılabilir. İlk seçenek çeşit yani gider çeşidi yöntemidir. İşletme kar ve zarara yansıttığı giderlerini çeşitlerine göre sınıflandırır. Ancak fonksiyonlara dağıtmaz. (TMS1, 102)

İkinci analiz yöntemi olan giderlerin fonksiyonunu yani satışların maliyeti esasında ilk yöntemin aksine giderler fonksiyonlarına göre sınıflandırılır. Ayrıca satışların maliyetini diğer giderlerden ayrı şekilde açıklar. Bu yöntem ilk yönteme göre kıyasla ihtiyacı karşılamada daha uygun olmaktadır. Fakat dağıtım sırasında objektif davranılabilmektedir. (TMS1, 103)

Bu iki yöntem arasında seçim yapılırken işletmenin geçmişteki performansı, sektörün durumu ve işletmenin özelliği gibi hususlara dikkat edilmelidir.

Türkiye Muhasebe Standartları Kurulunca, uygulamada uyumun sağlanması için Türkiye de ki tablolarda giderlerin fonksiyona göre sınıflandırılması yöntemi kullanılmaktadır.

Kar veya zarar bölümünde döneme ilişkin olması gerekli kalemler Ek-2 KGK'nın Dönem Karı Zararı formatına ait verilen tabloda gösterilmektedir.

Diğer Kapsamlı Gelir/Gider Bölümü

Nakde dönüşüp dönüşmemesi bakımından gelir,

- Gerçekleşmiş Gelir
- Gerçekleşmemiş Gelir olmak üzere iki kısma ayrılabilir.

Gerçekleşmiş gelir, bir muhasebe dönemi süresi boyunca elden çıkarılan (satılan) varlıkların nakit veya alacağa dönüşmüş şeklidir. Bu gelir, mal ve hizmetin satıldığı veya kiralandığı anda ortaya çıkar.

Gerçekleşmemiş gelir, özkaynaklarda artışa sebep olan ancak daha nakde dönüşmemiş gelirdir. Bir başka deyişle gerçekleşmemiş gelir varlıkların kullanılmasından öte, elde tutulması sebebiyle meydana çıkan nakde dönüşmemiş kar/zarardır.

Diğer kapsamlı gelir bölümünde, döneme ilişkin olması gerekli kalemler Ek – 3 KGK’ nın diğer kapsamlı gelir/gider bölümü formatına ait verilen tabloda gösterilmektedir.

2.2.2.3 Nakit Akış Tablosu

Nakit akım tablosu, bir faaliyet süresi içinde işletmede meydana gelen nakit akışlarını işletme faaliyetlerine ilişkin nakit akımları, yatırım faaliyetlerine ilişkin nakit akımları ve finansman faaliyetlerine ilişkin nakit akımları olarak sunan tablodur.

Nakit Akışlarının Sınıflandırılması

İşletmenin belirli bir dönemdeki finansal analizi yapılabilecek nakit akışları aşağıdaki faaliyet türlerine göre ayrıma tabi tutulabilir:

- a) İşletme faaliyetlerinden meydana gelen nakit akışları
- b) Yatırım faaliyetlerinden meydana gelen nakit akışları
- c) Finansman faaliyetlerinden meydana gelen nakit akışları

İşletme Faaliyetlerinden Nakit Akışları

İşletme faaliyetleri; işletmenin esas gelirlerini elde ettiği faaliyetleri ile yatırım ve finansman faaliyetleriyle ilişkisi olmayan diğer faaliyetleridir.

İşletme faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akışları TMS 7 Nakit Akış Tablosu standardında aşağıdaki şekilde sıralanmıştır;

- Satılan mallardan sağlanan nakit girişleri,
- Komisyon, gibi hasılatlara ilişkin nakit girişleri,
- Mal ve hizmet ödemelerinden doğan nakit çıkışları,
- Maaş ödemeleri sonucu oluşan nakit çıkışları.

Yatırım Faaliyetlerinden Nakit Akışları

Yatırım faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akışları, gelecekte kaynaklar açısından hangi tatarıda gider olacağı hakkında bilgi verdiği için, bu nakit akışlarının ayrıca incelenmesi önem arz eder (TMS7, 16).

Finansman Faaliyetlerinden Nakit Akışları

Finansman faaliyeti, bir işletmenin öz kaynak ve yabancı kaynaklarının birleşiminde farklılığa neden olan faaliyetlerdir. Finansman faaliyetinin içeriğine, öz kaynak artış ve azalışları ile işletme faaliyetleri dahilinde gerçekleşmeyen yabancı kaynak artış ve azalışları da yer almaktadır. Finansman faaliyetleri; şirketin satın alma finansmanından ziyade genellikle işletmenin ne tür bir yatırım yaptığının önemli olması sebebiyle nakit akışı kategorisinin en az dikkate alınan faaliyetlerindedir.

Nakit Akış Tablosunun Sunuluşu

Nakit Akış Tabloları, Brüt (Direkt – Dolaysız) yöntemine veya Net (Endirekt – Dolaylı) yöntemine göre hazırlanabilir.

Brüt (Direkt-Dolaysız) Yöntem

Brüt yöntem olarak da ifade edilen direkt yöntemde, faaliyetlerden meydana gelen nakit girişleri kaynaklar arasında, faaliyetlerden oluşan nakit çıkışları ise kullanımlar arasında olmak üzere farklı şekilde gösterilir. Bu yöntemine göre nakit akış tablosunun düzenlenmesine; bilanço ve gelir tablosu aracılık eder ve gelir tablosu nakit akış tablosunun düzenlenme çalışmalarının ilk kısmını oluşturur.

Net (Endirekt – Dolaylı) Yöntem

Endirekt yöntemde, nakit akışları, net dönem karı veya zararı dikkate alınarak gösterilir. Net dönem karı veya zararının tahakkuk esasına göre belirlenmesi sebebiyle, bunun nakit esasına döndürülmesi lazımdır.

Endirekt yöntemin yararları aşağıdaki gibi özetlenebilir:

- Endirekt yöntem, faaliyetlerden oluşan nakit ile net kâr arasındaki ayrımı ortaya koyar.
- Çalışma sermayesindeki nakdi olmayan hesapların değişimlerini ortaya çıkarır.

- Endirekt yöntemin uygulanılışı direkt yöntemin uygulanılışına göre daha basittir.

2.2.2.4 Özkaynak Değişim Tablosu

Özkaynak değişim tablosu, bir işletmenin belli bir dönemde özkaynak kalemlerinde oluşan farklılıkları gösterir. Dönem başı özkaynaklar ile dönem sonundaki özkaynaklar arasındaki değişimi sunan tablolardan biri de Kapsamlı Gelir/Gider Tablosu'dur. Ancak bu tablo işletmenin özkaynaklarındaki bütün farklılıkları sunmada yeterli değildir. Oysa ki özkaynaktaki farklılıklar kar haricindeki diğer işlemlerden de ortaya çıkmış olabilir. Değişik sebeplerle işletme kişiliğine ait kaynaklarında meydana gelen farklılıkların bütün olarak sunulduğu bu tabloya 'Özkaynak Değişim Tablosu' denilmektedir.

TMS 1' de özkaynak değişim tablosunun ne şekilde hazırlanacağı ile ilgili bir şekil şartı bulunmamaktadır. Yani biçimsel yapı işletmelerin kendisine aittir.

2.2.2.5 Dipnotlar

Finansal Tablolar, dipnotları ve açıklamaları ile bir bütün olarak ele alınır. Dipnotlar, finansal durum tablosu ve kapsamlı gelir tablosunda sunulamayan verilerin, bu tabloların sonunda, notlar halinde sunulan halidir. Bu bilgilerin kamu tarafından öğrenilmesi gereksinimi dipnotların daha da önemli hale getirmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

FİNANSAL ANALİZ İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER VE FİNANSAL TABLO ANALİZ TEKNİKLERİ

3.1 Finansal Analiz İle İlgili Temel Kavramlar

Finansal tablolar analiz tekniklerini incelemeden önce, finansal analizde kullanılan temel kavramları incelemekte fayda vardır. Analizlere ilişkin yorumlar yapılırken kullandığımız bu kavramlar;

- Performans,
- Karlılık,
- Verim/Verimlilik,
- Etkinlik,
- Büyüme ve
- Katma değer olarak sıralayabiliriz (Karapınar ve Zaif, 2018:61).

3.2. Finansal Analizin Tanımı

Temel finansal tabloların, bir firmanın finansal durumu ile finansal durumunda ki farklılıkları gösteren birer araç özelliği bulunmaktadır. Bu tablolarda yer alan bilgilerin üzerinde yapılacak bazı uygulamalar ve değerlendirmeler firma ile ilgili finansal yorumlarda daha anlamlı ve faydalı sonuçların elde edilmesini sağlar. Belirtilen uygulamalar finansal analiz ile gerçekleşir.

Finansal tablolardan birtakım sonuçlar elde etmek ve işletme üzerinde değerlendirme de bulunabilmek için bu tabloların doğru bir şekilde analiz edilmesi lazımdır. Finansal Analiz, bir şirketin mevcut durumdaki finansal yapısını tespit etmek, gelecekteki vaziyetlere göre finansal durumu hakkında çıkarımlarda bulunmak amacıyla yapılan incelemeye finansal analiz denir.

3.3. Finansal Analizin Kapsamı

Firmalarda finansal plânlama ve kontrol faaliyetlerinin devam edebilmesi için, firmaların mevcut ve olması gereken finansal durumunun bilinmesi gerekir. Finansal durumuna ait bilgilerin özünü, finansal tablolar oluşturur.

Bu bağlamda finansal analizin özünü finansal tablolar oluşturur diyebiliriz. Bu nedenle finansal tablolarda yer alan kalemler iyi anlaşılması değişikliklerin saptanması gerekir.

3.4 Finansal Analizin Amacı

Finansal tablolar analizinin amacı, finansal tabloların kullanıcılarının bir işletmenin finansal pozisyonunu değerlendirmek ve böylece finansal tablo kullanıcılarına işletme ile ilgili verdiği kararlarda etkili olabilmektir.

Finansal analizin amaçlarının birkaçını aşağıdaki gibi sıralayabilir

- Bir işletmenin varlık ve sermaye yapısını değerlemek,
- İşletmenin geçmiş dönemlerine verilerinden yola çıkarak o işletmenin geleceğe yönelik planlarını belirlemek
- Kredi kuruluşları tarafından, kredi isteyen firmanın kredi ödeme gücünü saptamak,
- İşletmenin yatırım kararlarına yardımcı olmak.

3.5. Finansal Analizin Önemi

Finansal analiz, firma başarısını ölçmede, gelecekteki hedefler belirlemede, fiyat politikası konusunun belirlenmesinde, işletmenin borçlarının ödeyip ödemeyeceğinin ölçülmesinde, faaliyetlerinin değerlendirilmesinde büyük öneme sahiptir.

3.6 Finansal Analiz Kullanıcıları

Finansal analiz sonuçlarından işletmeyle ilgili birçok kesim yararlanmaktadır. İşletmeyle ilgili bu kesimler finansal bilgi kullanıcıları, karar vericiler veya çıkar grupları olarak da ifade edilir. Finansal bilgi kullanıcıları işletmeyle ilişkisi açısından;

- İşletme içi finansal bilgi kullanıcıları ve
- İşletme dışı finansal bilgi kullanıcıları

Olmak üzere iki kısımdan oluşmaktadır (Elmas, 2017:113).

İşletme içi finansal bilgi kullanıcıları;

- İşletme yöneticileri ile
- İşletme sahip ve ortakları.

İşletme dışı finansal bilgi kullanıcıları;

- Yatırımcılar,
- Kredi kuruluşları,
- İşletme ile ticari ilişkide bulunan diğer işletmeler,
- Sendikalar,

- Araştırmacılar ve
- Devlet (Elmas, 2017:113).

3.7. Finansal Analizin Sağladığı Yararlar

Finansal Analiz Yöneticilere aşağıdaki konularda yararlı olmaktadır,

- İşletmenin birincil ve ikincil amaçlara ulaşıp ulaşmadığını belirlemede,
- İşletmenin verimlilik ve etkinlik derecesini ölçmede,
- İşletmenin sürekliliğini sağlamada,
- İşletmenin fiyat politikasını belirlenmesinde,
- İşletme faaliyetlerini kontrol edilmesinde,
- Gelecek hedeflerinin belirlemede ve karşılaşılan başarısızlıkların nedenini öğrenip azaltıcı önlemler almada önemli katkıları bulunmaktadır.

3.8. Finansal Analizin Başarı Koşulları

Finansal analizin en iyi şekilde olabilmesi, ilk olarak finansal tabloların doğru bir biçimde hazırlanmasına ve analize tabi olan verilerin güvenilir olmasına bağlıdır. Bununla birlikte, finansal analize tabi tutulan bilgiler doğru ve tam olması için, işletmede doğru bir muhasebe sisteminin olması gerekir. Finansal tabloların sağlıklı bir şekilde değerlendirilmesi, muhasebe teori ve sürecini iyi bilmekle sağlanabilir.

Başarılı bir analiz için analiz tekniklerinin ve muhasebe bilgilerinin doğru olmasına ek olarak ekonomiyle, sektörle ve yönetimle ilgili verilere de ulaşılması ve onların da değerlendirme yapılırken göz önüne alınması gerekir. Analist, finansal tablolardan elde ettiği çıkarımları diğer çalışmaları ile de bütünleştirerek işletmenin zayıf ve güçlü yönlerini belirlemeye çalışır.

3.9. Finansal Analiz Kriterleri

Finansal analiz yapılırken bazı kriterlere sahip olmalıdır. Bu kriterler;

- Büyüme,
- Likidite,
- Yükümlülük,
- Faaliyet Süreci ve
- Karlılık olarak sayılabilir.

3.10. Finansal Analiz Türleri

Finansal analiz türlerini;

- Amacına,
- Kapsamına ve
- Analizi yapan kişinin niteliğine göre analiz türleri olarak gruplara ayırabiliriz.

3.10.1. Amacına Göre Finansal Analiz Türleri

Finansal tabloların analizi, firma ilgililerinin amaçlarına göre farklı yönlerden yapılmaktadır. Analizin yapılma amacına bağlı olarak analiz türleri üç gruba ayrılmaktadır. Bunlar;

- a) Yönetim Analizleri,
- b) Kredi Analizleri,
- c) Yatırım Analizleridir.

3.10.1.1 Yönetim Analizleri

Yönetim analizi, yönetim çalışmalarının verimliliğini ölçmek için yapılan bir finansal analiz türüdür.

3.10.1.2 Kredi Analizi

İşletmenin yeni yatırımlarını karşılayacak kredilerin elde edilmesi sırasında işletme yöneticilerinin veya kredi veren kuruluşun yaptığı işletmenin borç ödeme gücü test eden analizlerdir

Kredi analizlerinde amaç, firmanın borç ödeme kapasitesini test etmektir. Bununla birlikte, kapsamlı gelir tablosundan elde edilen firmanın kârlılık durumu, alacaklarının devir hızı, stoklarının devir hızı gibi faktörlerle yöneticisinin kabiliyetleri, gibi faktörler de kredi analizlerinde göz önünde bulundurulmalıdır.

3.10.1.3. Yatırım Analizi

Yeni yatırımların finansmanının öz kaynakla mı yoksa yabancı kaynakla mı veya bu iki ile beraber mi sağlanacağını; yatırımdan beklenen faydanın sermaye maliyetini karşılayıp karşılamayacağını analizini kapsar.

3.10.2 Kapsamına Göre Finansal Analiz Türleri

Kapsamına göre analizi statik ve dinamik analiz olarak iki gruba ayırabiliriz.

3.10.2.1 Statik Analiz

Tek döneme ait hazırlanmış finansal tablolarda hesaplanmış kalemler arasındaki ilişkiyi inceleyen analizdir. İşletmenin varlık ve borç yapısı analiz sonucunda değerlendirilmiş olur. Statik analize örnek olarak dikey analiz söylenebilir

3.10.2.2. Dinamik Analiz

Çeşitli kalemlerdeki artışları, trendleri ve rakip işletmelere göre farklılıkları gösteriyorsa bu analize dinamik analiz veya yatay analiz olarak ifade edilir. Bu analiz, karşılaştırmalı tablolar ve oran trendleri gibi analitik yöntemler kullanılarak yapılır. Dinamik analiz, dikkatli bir yöneticinin dikkatini önemli ilişkiler üzerine toplar.

3.10.3. Analizi Yapanın Niteliğine Göre Finansal Tablo Analiz Türleri

Finansal analizi; analizi yapanlara göre iç ve dış analiz olarak iki gruba ayırabiliriz.

3.10.3.1. İç Analiz

Finansal analizin işletmede çalışan kişiler tarafından yapılması iç analiz olarak ifade edilir. Yönetim amaçlı analiz, iç analizin esasını oluşturmaktadır. İç analizde, analizi yapan kişilerin işletmenin içinden olması neticesiyle işletmeye ait tüm belge ve bilgilere kolaylıkla elde edebilir. İç analizin özünde genellikle, denetim analizleri bulunmaktadır.

3.10.3.2. Dış Analiz

İşletme dışındaki bankalar ve yeminli mali müşavirler tarafından olmaktadır.

3.11 Finansal Analiz Teknikleri

Analize hazır hale getirilmiş finansal tablolardaki veriler, analizi yapacak kişinin çözüm aradığı sorunlar için, oldukça fazla rakam kalabalığı yapmaktadır. Bu tablolardaki bilgilere finansal analiz tekniklerinin uygulanması ile, finansal tablolardaki bilgiler daha sade hale gelir. Finansal analiz teknikleri vasıtasıyla kalemler arasındaki ilişkiler ve dönemler arasındaki değişimler bulunduktan sonra, analizin en önemli aşaması olan yorumlamaya sıra gelir. Bu aşamada ilişkilerin ne anlama geldiği ve

değişmelerin hangi sebeplerden kaynaklandığı bulunmaya çalışılır. Değişmelerden yola çıkarak geleceğe yönelik firma ile ilgili tahminler yapıp planlar hazırlanır.

Finansal tablolar analizinde kullanılan teknikleri aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür:

- Yüzde Yöntemi İle Analiz (Dikey Analiz)
- Karşılaştırmalı Tablolar Analizi (Yatay Analiz)
- Eğilim Yüzdeleri Yöntemi İle Analiz (Trend Analiz)
- Oran Yöntemi İle Analiz

3.11.1. Dikey (Yüzde Yöntemi) Analizi

Dikey yüzdeler yöntemiyle analiz, bir işletmenin finansal durumunu ve faaliyet sonuçlarını incelemek amacıyla kullanılır (Akıncı ve Erdoğan, 1995:231).

Finansal tablolarda yer alan kalemin grup içindeki oranı hesaplamaktadır. Ayrıca istenirse, her kalemin kendi grupları içindeki yüzdesi de hesaplanabilir (Akdoğan ve Tenker, 2007:589).

3.11.2 Karşılaştırmalı Tablolar Analizi (Yatay Analiz)

Yatay analiz bir dinamik analiz türüdür. İşletmenin birbirini izleyen iki dönemi kıyaslanır, hesaplanır ve yorumlanır. Tüm bunlar yüzde olarak yapılır.

Karşılaştırmalı tablolardaki yüzde değişiminin incelenmesine yatay analiz de denilmektedir. Karşılaştırmalı tablolardaki değişiklikleri yüzde olarak hesaplamak için; birincisi işletmenin son dönemdeki finansal tablolarındaki verilerden önceki dönem verilerinin değişim farkı hesaplanır, ikincisi ise önceki dönemdeki finansal tablo verilerine bölünerek iki aşamada hesaplanmaktadır. Önceki dönem ise baz dönem olarak ifade edilir.

3.11.3. Trend (Eğilim Yüzdeleri) Analizi

Trend analizinde finansal tablolar belirli bir döneme göre esas alınarak analiz edilir. Bu nedenle ölçü bir finansal tablo kalemi değil belirli bir dönemdir. Trend analizi işletmenin başka işletmelerle karşılaştırılmasını amaçlamaz. Trend analizi işletmenin finansal verilerinin dönemler itibarıyla karşılaştırılmasını amaçlar. Bu nedenle bir zaman serisi analizidir (Karapınar ve Zaif, 2018:112).

3.11.4. Oran Analizi

Finansal tablolarda mevcut kalemlerin anlamlı bir sonuç verebilecek şekilde tutarların birbirine oranlanması ile yapılan bir finansal analiz tekniğidir.

3.11.4.1. Likidite Oranları

Likidite oranları, bir firmanın kısa vadeli yükümlülüklerini yani kısa vadeli borçlarını ödeyip ödeyemeyeceğini ölçer. Bu bakımdan bu analizle firmaya borç verecek örneğin kredi kuruluşlar gibi kullanıcılar daha çok ilgilenir. Bu oranın yüksek olması ödeme gücü bakımından daha iyidir.

Başlıca likidite oranları; cari oran likidite oranı (asit-test oranı) ve nakit oranıdır.

- Cari Oran

Bir firmanın likidite varlığını saptamak için yararlanılan birinci oran bütün likit varlıkları tüm kısa vadeli kaynaklarla karşılaştıran cari orandır. Cari oranın yeterli standardı 2 olarak kabul edilir. Türkiye de bu durum 1,60 ile 2,40 olabilir.

$$\text{Cari Oran} = \frac{\text{Dönen Varlıklar}}{\text{Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar}}$$

-Asit Test Oranı

Ödeme gücünün göstergesidir. Daha doğrusu kısa vadeli borçlarını ödeyebilme gücünü gösterir. Oranın 1 olması beklenmekle birlikte Türkiye de gerek sermaye yetersizliği gerek başka sebeplerle 0,80 ile 1,20 arasında da olabileceği kabul edilir.

$$\text{Asit Test Oranı} = \frac{\text{Dönen Varlıklar} - \text{Stoklar}}{\text{Kısa Vadeli Borçlar}}$$

- Nakit Oranı

Bu oran, para ve para benzeri değerlerin kısa vadeli borçları karşılama ölçüsüdür (Akdoğan ve Tenker, 2010:649).

$$\text{Nakit Oranı} = \frac{\text{Nakit ve Nakit Benzerler} + \text{Finansal Yatırımlar}}{\text{Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar}}$$

İşletmelerin nakit yeterliliğini ölçmede, dönen varlıkların nakit oranı ve satışların nakde dönüşümü olmak üzere iki tür oran kullanılır

Nakit Varlıklar

$$\text{Dönen Varlıkların Nakit Oranı} = \frac{\text{Nakit Varlıklar}}{\text{Dönen Varlıklar}}$$

Dönen Varlıklar

Dönem Başı Satışlar

Satışların Nakde Dönüşümü = -----

Dönem Başı Nakit Varlıklar

3.11.4.2. Finansal Yapı Oranları

İşletmenin kaynak yapısının, uzun vadeli borç ödeme kapasitesinin belirlenmesinde kullanılan oranlardır (Akdoğan ve Tenker, 2001: 618).

Finansal oranlar, işletmenin finansmanında yabancı kaynaklardan ne kadar faydalandığını gösteren oranlardır.

- Borçlanma (Finansal Kaldıraç) Oranı

Kaldıraç oranı olarak da adlandırılan bu oran, varlıkların hangi oranda borçlarla finanse edildiğini gösterir. Oranın yüksek olması ödeme gücü açısından risk taşıdığını gösterir.

Finansal Kaldıraç Oranı = Yabancı Kaynaklar Toplamı / Varlıklar Toplamı

- Özkaynaklar Oranı

İşletme varlıklarının ne kadarlık bir kısmının ortaklar veya işletme sahiplerince finanse edildiğini gösterir. Bu oranın yüksek olması işletmenin uzun vadeli borçları ile bunların faizlerini ödemede güçlüklerle karşılaşma ihtimalini azaltır. Oranın genelde %50'nin altına düşmemesi genel olarak istenirken, oranın yüksek olması ise beklenmedik fiyat düşüşlerinin, işletme için riskli olması ihtimalini azaltır. Ancak, kar marjlarını yükseltmek isteyen işletmelerin daha az öz kaynak daha çok yabancı kaynakla faaliyetlerini sürdürmeleri işletmenin karlılığı bakımından olumlu etki yaratır.

Öz kaynaklar Oranı = Öz kaynaklar Toplamı / Aktif Toplamı

- Kısa Vadeli Yabancı Kaynakların Öz Kaynaklara Oranı

İşletmenin öz kaynaklarının yüzde kaçını kadar kısa vadeli yabancı kaynağı olduğunu gösterir (Akıncı ve Erdoğan, 1995:263).

Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar / Öz Kaynaklar Oranı

- Genel Ödeme Gücü Oranı

Finansal kaldıraç oranının tersi olup, aktif varlıklar toplamının yabancı kaynaklar toplamına bölünmesiyle elde edilir. Genel olarak bu oranın 1'den büyük

olması istenir. Bu durumda işletmenin borçlarını rahatlıkla ödeyebileceği söylenir (Arat, 2005:99-100).

$$\text{Genel Ödeme Gücü Oranı} = \text{Aktif Toplam} / \text{Yabancı Kaynaklar}$$

3.11.4.3. Faaliyet Oranları

İşletme faaliyetlerinde kullanılan varlıkların ve kaynakların ne derece etkin kullanıldığını göstermektedir. İşletmenin temel gelir kalemi satışlardır. Faaliyet oranları ile temel olarak satışlara oranla varlıklara fazla veya eksik yatırım yapıp yapılmadığı belirlenmektedir (Elmas, 2017:220).

- Stok Devir Hızı

Stok devir hızı oranı, stokların belirli bir dönem içerisinde kaç kez değiştiğini gösterir. Stok yönetiminin başarısını ölçer.

$$\text{Stok Devir Hızı} = \text{Satılan Ticari Mal Maliyeti (Ertelenen Stok)}$$

$$\text{Stok Devir Hızı} = \text{Satılan Ticari Malın Maliyeti} / \text{Ortalama Stok}$$

$$\text{Ortalama Stok} = (\text{Dönem Başı Stok} + \text{Dönem Sonu Stok}) / 2$$

- Alacak Devir Hızı

Alacak devir hızı oranı, işletmenin alacaklarının yılda kaç kez tahsil etme döngüsünü inceler.

İşletmenin aktif devir hızı, alacak devir hızı ve stok devir hızı birlikte değerlendirildiğinde, işletmenin üretip satıp tahsil etme döngüsü belirlenebilmektedir. Buna göre üretim ve fiyat politikaları belirlenebilir.

3.11.4.4. Karlılık Oranları

Bu oran, bir işletmenin yatırım ve finans kararlarının ne derecede etkin olduğunu gösterir. Karlılık oranları, satışlar ve yatırımlardan karlılığı ve etkinliği test eden oranlardır. (Akdoğan, 2010:668).

$$\text{Brüt Kar Marjı Oranı} = \text{Brüt Satış Karı} / \text{Net Satışlar}$$

$$\text{Net Kar Marjı} = \text{Net Kar} / \text{Net Satışlar}$$

$$\text{Öz Sermaye Karlılık Oranı} = \text{Net Kar} / \text{Öz Kaynaklar}$$

$$\text{Yatırımların Aktif Karlılık Oranı} = \text{Net Kar} / \text{Toplam Varlıklar}$$

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
FİNANSAL TABLOLAR ANALİZİNİN TEKNİKLERİNE
İLİŞKİN ÖRNEK UYGULAMA

4.1. Menderes Tekstil Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketinin Dikey Yüzdeler, Karşılaştırmalı ve Oran Analizi Yöntemlerine Göre İncelenmesi

4.1.1. Dikey Yüzdeler Yöntemi Analizine Göre İncelenmesi

Tablo 1. Menderes Tekstil A.Ş. 2016 ve 2017 Yılları Finansal Durum Tablosunun Dikey Analiz Sonuçları

	DİPNOT	BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ	BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ	DIKEY YÜZDELER	DIKEY YÜZDELER
		CARİ DÖNEM 31.12.2017	GEÇMİŞ DÖNEM 31.12.2016	2017	2016
VARLIKLAR					
DÖNEN VARLIKLAR		550.854.553	384.523.356	48,16	45,85
Nakit ve Nakit Benzerleri	4	37.228.665	16.923.525	3,25	2,01
Finansal Yatırımlar	5		3.360.380		0,40
Ticari Alacaklar		76.534.871	44.743.414	6,69	5,33
Diğer Alacaklar		71.165.075	101.133.647	6,22	12,06
Türev Araçlar	10	74.004	444.784	0,01	0,05
Stoklar	11	303.103.924	176.131.668	26,50	21,00
Canlı Varlıklar	12	4.209.447	5.758.644	0,36	0,68
Peşin Ödenmiş Giderler	13	2.781.682	1.779.638	0,24	0,21
Carî Dönem Vergi. İl. Varl.	14	5.854.147	479.406	0,51	0,06
Diğer Dönen Varlıklar	22	49.902.738	33.768.250	4,36	4,02
DURAN VARLIKLAR					
Finansal Yatırımlar	5	9.650.000	9.650.000	0,84	1,15
Diğer Alacaklar		132.990	175.624	0,01	0,02
Özkaynak Yön. Değ. Yatır.	15	159.847.474	152.510.394	13,97	18,18
Yatırım Amaçlı Gayrimenku.	16	58.000.000		5,07	
Maddî Duran Varlıklar	17	337.424.407	271.610.281	29,50	32,39
Maddî Olmayan Dur. Var.	18	3.357.317	158.018	0,29	0,02
Peşin Ödenmiş Giderler	13	8.623.313	2.065.909	0,75	0,24
Ertelemiş Vergi Varlığı	29	15.733.275	17.818.110	1,37	2,12
TOPLAM VARLIKLAR		1.143.623.329	838.511.692	100,00	100,00
YÜKÜMLÜLÜKLER					
KISA VADELİ YÜKÜMLÜLÜKLER					
Kısa Vadeli Borçlanmalar	8	210.823.715	255.415.493	18,43	30,46
Uzun Vadeli Borç. Kısa Vad. Kısım.	8	109.158.744	32.969.189	9,54	3,93
Ticari Borçlar		113.451.488	89.148.773	9,92	10,63
Çalışanlara Sağ. Fayda Kap. Borç.	21	14.843.236	6.485.573	1,30	0,77
Diğer Borçlar		3.188.490	4.185.065	0,28	0,50
Türev Araçlar	10	770.333		0,07	
Ertelemiş Gelirler	13	6.477.159	15.295.667	0,57	1,82
Dönem Karı Vergi Yükümlülüğü	29	4.236.865		0,37	
Kısa Vadeli Karşılıklar	20	2.544.407	1.873.860	0,22	0,22
UZUN VADELİ YÜKÜMLÜLÜKLER					
Uzun Vadeli Borçlanmalar	8	314.743.532	106.120.169	27,52	12,65
Ticari Borçlar	7		19.635.759		2,34
Ertelemiş Gelirler	13	207.724	518.458	0,02	0,06
Uzun Vadeli Karşılıklar	20	31.436.701	26.646.229	2,75	3,17
Ertelemiş Vergi Yükümlülüğü	29	790.451	291.194	0,07	0,03
ÖZKAYNAKLAR					
ANA ORTAKLIĞA AİT ÖZKAYNAK		330.950.484	279.926.263	28,94	33,38
Ödenmiş Sermaye	23	250.000.000	250.000.000	21,86	29,81
Sermaye Düzeltme Farkları	23	485.133	485.133	0,04	0,05
Ort.Kontr tabi teş. İşl.içer. Bir. Etki.		25.567.435	25.567.435	2,23	3,04
Tanım. Fyd. Pln. Yen. Ölç. Kzn./Kyp	23	878.702	656.789	0,08	0,07
Kardan Ayrılmış Kısıtlanmış Yedek	23	10.209.777	10.209.777	0,89	1,21
Geçmiş Yıllar Karları/Zararları	23	41.407.192	44.396.063	3,62	5,29
Net Dönem Karı/Zararı		54.401.222	2.988.871	4,76	0,35
Kontrol Gücü Olmayan Paylar		864.107	2.734.807	0,07	0,32
TOPLAM KAYNAKLAR		1.143.623.329	838.511.692	100,00	100,00

Tablo 2. Menderes Tekstil A.Ş. 2016 ve 2017 Yılları Kapsamlı Gelir Tablosunun Dikey Analiz Sonuçları

		BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ	BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ	DIKEY YÜZDELER	DIKEY YÜZDELER
	DİPNOT	CARİ DÖNEM 31.12.2017	GEÇMİŞ DÖNEM 31.12.2016	2017	2016
Hasılat	24	818.816.025	645.115.929	100,00	100,00
Satışların Maliyeti -	24 -	656.339.276	562.294.407	80,15	87,16
BRÜT KAR (ZARAR)		162.476.749	82.821.522	19,84	12,83
Genel Yönetim Giderleri -	25 -	17.472.676	12.996.290	2,13	2,01
Pazarlama Giderleri -	25	27.877.607	16.004.208	3,40	2,48
Araş. Geliş. Giderleri -	25 -	963.279		0,11	
Esas Faaliyetlerden Diğer Gelirler	26	22.442.066	13.317.010	2,74	2,06
Esas Faaliyetlerden Diğer Giderler -	26 -	18.314.364	10.371.210	2,23	1,60
ESAS FAALİYET KARI (ZARARI)		120.290.889	56.766.824	14,70	8,79
Yatırım Faaliyetlerinden Gelirler	27	2.502.759	105.275	0,30	0,01
Yatırım Faaliyetlerinden Giderler -	27 -	435	7.064	0,00	0,00
Özkaynak Yönt. Değ. Yat. Kar/(zarar) pay .	27	16.001.612	13.602.032	1,95	2,10
FINANSMAN GİDERİ ÖNCESİ FAALİYET K (Z)		138.794.825	70.467.067	16,95	10,92
Finansman Gelirleri	28	23.257.342	21.730.151	2,84	3,36
Finansman Giderleri (-)	28 -	104.474.443	98.082.697	12,75	15,20
SÜRDÜRÜLEN FAAL. VERGİ ÖNCESİ K/(Z)		57.577.724	5.885.479	7,03	0,91
SÜRDÜRÜLEN FAALİYET. VERGİ (GİDER) GELİR					
Dönem Vergi Gideri (Geliri)	29 -	4.236.865		0,51	
Ertelenmiş Vergi Gideri (Geliri)	29 -	2.530.601	3.440.991	0,30	0,53
SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER DÖNEM K/ (Z)		50.810.258	9.326.470	6,20	1,44
DÖNEM KARI (ZARARI)		50.810.258	9.326.470	6,20	1,44
DÖNEM KARI (ZARARI) DAĞILIMI					
Kontrol Gücü Olmayan Paylar	23 -	3.590.964	6.337.599	0,43	0,98
Ana Ortaklık Payları		54.401.222	2.988.871	0,07	0,46
PAY BAŞINA KAZANÇ	30	0.2176	-0.0120	-	-
DIĞER KAPSAMLI GELİR:					
K VE Z YENİ. SINIFLANDIRILMAYACAKLAR					
Tanım.Fayda plan. yeni. ölçüm kazanç. Kayıp.		267.454	1.425.354	0,03	0,22
Ertelenmiş Vergi Geliri (Gideri)	-	53.491	285.071	0,01	0,04
DIĞER KAPSAMLI GELİR:		213.963	1.140.283	0,02	0,17
TOPLAM KAPSAMLI GELİR (GİDER)		51.024.221	10.466.753	6,23	1,62
TOPLAM KAPSAMLI GELİRİN DAĞILIMI					
Kontrol Gücü Olmayan Paylar	-	3.598.914	6.341.261	0,43	0,98
Ana Ortaklık Payları		54.623.135	4.125.492	6,67	0,63

Menderes Tekstil A.Ş Tablo 1 ve Tablo 2 de yer alan 2016 ve 2017 verilerinin bulunduğu finansal durum tablosu ve kapsamlı gelir tablosuna baktığımızda aşağıdaki dikey analiz yorumlarına ulaşabiliriz:

1. İşletmenin 2017 yılı varlıklarına ilişkin dikey analizine baktığımızda işletme varlıklarının %48,16 'sının dönen varlıklardan, %51,84'ünün duran varlıklardan oluştuğunu görürüz. Ayrıca dönen varlıklar grubunun içinde %26,50 ile stokların payının duran varlıklar grubunda ise %29,50 ile maddi duran varlıklarının payının büyük olduğunu görürüz.

2. İşletmenin 2016 yılı varlıklarına ilişkin dikey analizine baktığımızda işletme varlıklarının %45,85'inin dönen varlıkların %54,15'inin duran varlıklardan oluştuğunu görürüz. Ayrıca dönen varlıklar grubunun büyük çoğunluğu %21 ile stoklara aitken duran varlıklarda da %32,39 ile maddi duran varlıklara ait olduğu görülür.

3. İşletme 2017 yılı kaynaklarına ilişkin dikey analizine baktığımızda işletme kaynaklarının %40,70'i kısa vadeli yükümlülüklerden %30,36'sı uzun vadeli yükümlülüklerden %28,94'ü ise öz kaynaklardan oluşmaktadır.

4. İşletme 2016 yılı kaynaklarına ilişkin dikey analizine baktığımızda işletme kaynaklarının %48,34'ü kısa vadeli yükümlülüklerden, %18,27'si uzun vadeli yükümlülüklerden, %33,38'i ise öz kaynaklardan oluşmaktadır.

5. İşletme 2017 yılı kapsamlı gelir tablosuna ilişkin dikey analizine baktığımızda hasılatın %80,15'i maliyetlerden oluşmaktadır. Bu nedenle brüt kar %19,84 olmaktadır. Esas faaliyet karı ise %14,70'dir. Satışların %7,3'ü vergi öncesi kar olmakla beraber dönem karıda %6,20 olmaktadır.

6. İşletme 2016 yılı kapsamlı gelir tablosuna ilişkin dikey analizine baktığımızda hasılatın %87,16'sı maliyetlerden oluşmaktadır. Bu nedenle brüt karı %12,83 olmaktadır. Esas faaliyet karı ise %8,79'dur. Satışların %0,91'i vergi öncesi zararı olmakla beraber dönem zararı da %1,44'dür.

4.1.2. Karşılaştırmalı Tablolar Analizine Göre İncelenmesi (Yatay Analiz)

Tablo 3. Menderes Tekstil A.Ş. 2016 ve 2017 Yılları Finansal Durum Tablosunun Karşılaştırmalı Tablolar Analiz Sonuçları

		BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ	BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ			
	DİPNOT	CARİ DÖNEM 31.12.2017	GEÇMİŞ DÖNEM 31.12.2016		ARTIŞ AZALIŞ	ARTIŞ AZALIŞ %
VARLIKLAR						
DÖNEN VARLIKLAR		550.854.553	384.523.356	(+)	166.331.197	43,25
Nakit ve Nakit Benzerleri	4	37.228.665	16.923.525	(+)	20.305.140	119,98
Finansal Yatırımlar	5		3.360.380	(-)	3.360.380	100,00
Ticari Alacaklar		76.534.871	44.743.414	(+)	31.791.457	71,05
Diğer Alacaklar		71.165.075	101.133.647	(-)	29.968.572	29,63
Türev Araçlar	10	74.004	444.784	(-)	370.780	83,36
Stoklar	11	303.103.924	176.131.668	(+)	126.972.256	72,08
Canlı Varlıklar	12	4.209.447	5.758.644	(-)	1.549.197	26,90
Peşin Ödenmiş Giderler	13	2.781.682	1.779.638	(+)	1.002.044	56,30
Cari Dönem Vergi. İl. Varl.	14	5.854.147	479.406	(+)	5.374.741	1.121,12
Diğer Dönen Varlıklar	22	49.902.738	33.768.250	(+)	16.134.488	47,78
DURAN VARLIKLAR		592.768.776	453.988.336	(+)	138.780.440	30,56
Finansal Yatırımlar	5	9.650.000	9.650.000			
Diğer Alacaklar		132.990	175.624	(-)	42.634	24,27
Özkaynak Yön. Değ. Yatır.	15	159.847.474	152.510.394	(+)	7.336.540	4,81
Yatırım Amaçlı Gayrimenkü.	16	58.000.000		(+)	58.000.000	100,00
Maddi Duran Varlıklar	17	337.424.407	271.610.281	(+)	65.814.126	24,23
Maddi Olmayan Dur. Var.	18	3.357.317	158.018	(+)	3.199.299	2.024,64
Peşin Ödenmiş Giderler	13	8.623.313	2.065.909	(+)	6.557.404	317,40
Ertelenmiş Vergi Varlığı	29	15.733.275	17.818.110	(-)	2.084.835	11,70
TOPLAM VARLIKLAR		1.143.623.329	838.511.692	(+)	305.111.637	36,38
YÜKÜMLÜLÜKLER						
KISA VADELİ YÜKÜMLÜLÜKLER						
Kısa Vadeli Borçlanmalar	8	210.823.715	255.415.493	(-)	44.591.778	17,45
Uzun Vadeli Borç. Kısa Vad. Kısım.	8	109.158.744	32.969.189	(+)	76.189.555	231,09
Ticari Borçlar		113.451.488	89.148.773	(+)	24.302.715	27,26
Çalışanlara Sağ. Fayda Kap. Borç.	21	14.843.236	6.485.573	(+)	8.357.663	199,70
Diğer Borçlar		3.188.490	4.185.065	(-)	996.575	23,81
Türev Araçlar	10	770.333		(+)		100,00
Ertelenmiş Gelirler	13	6.477.159	15.295.667	(-)	8.818.508	57,65
Dönem Karı Vergi Yükümlülüğü	29	4.236.865		(+)		100,00
Kısa Vadeli Karşılıklar	20	2.544.407	1.873.860	(+)	670.547	35,78
UZUN VADELİ YÜKÜMLÜLÜKLER		347.178.408	153.211.809	(+)	193.966.599	126,60
Uzun Vadeli Borçlanmalar	8	314.743.532	106.120.169	(+)	208.623.363	196,59
Ticari Borçlar	7		19.635.759	(-)		
Ertelenmiş Gelirler	13	207.724	518.458	(-)	310.734	59,93
Uzun Vadeli Karşılıklar	20	31.436.701	26.646.229	(+)	4.790.472	17,97
Ertelenmiş Vergi Yükümlülüğü	29	790.451	291.194	(+)	499.257	171,45
ÖZKAYNAKLAR		330.950.484	279.926.263	(+)	51.024.221	18,22
ANA ORTAKLIĞA AİT ÖZKAYNAK		331.814.591	277.191.456	(+)	54.623.135	19,70
Ödenmiş Sermaye	23	250.000.000	250.000.000			
Sermaye Düzeltme Farkları	23	485.133	485.133			
Ort.Kontr tabi teş. işl.İçer. Bir. Etki.		25.567.435	25.567.435			
Tanım. Fyd. Pln. Yen. Ölç. Kzn./Kyp	23	878.702	656.789	(+)	221.913	33,78
Kardan Ayrılmış Kısıtlanmış Yedek	23	10.209.777	10.209.777			
Geçmiş Yıllar Karları/Zararları	23	41.407.192	44.396.063	(-)	2.988.871	6,73
Net Dönem Karı/Zararı		54.401.222	2.988.871	(+)	57.390.093	1.920,12
Kontrol Gücü Olmayan Paylar		864.107	2.734.807	(-)	3.598.914	131,59
TOPLAM KAYNAKLAR		1.143.623.329	838.511.692	(+)	305.111.637	26,67

Tablo 4. Menderes Tekstil A.Ş. 2016 ve 2017 Yılları Kapsamlı Gelir Tablosunun Karşılaştırmalı Tablolar Analiz Sonuçları

	DİPNOT	BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ			ARTIŞ AZALIŞ	ARTIŞ AZALIŞ %
		CARİ DÖNEM 31.12.2017	GEÇMİŞ DÖNEM 31.12.2016			
Hasılat	24	818.816.025	645.115.929	(+)	173.700.096	26,92
Satışların Maliyeti -	24 -	656.339.276	562.294.407	(+)	94.044.869	16,72
BRÜT KAR (ZARAR)		162.476.749	82.821.522	(+)	79.655.227	96,17
Genel Yönetim Giderleri -	25 -	17.472.676	12.996.290	(+)	4.476.386	34,44
Pazarlama Giderleri -	25	27.877.607	16.004.208	(+)	11.873.399	74,18
Araş. Geliş. Giderleri -	25 -	963.279		(+)	963.279	100,00
Esas Faaliyetlerden Diğer Gelirler	26	22.442.066	13.317.010	(+)	9.125.056	68,52
Esas Faaliyetlerden Diğer Giderler -	26 -	18.314.364	10.371.210	(+)	7.943.154	76,58
ESAS FAALİYET KARI (ZARARI)		120.290.889	56.766.824	(+)	635.024.065	111,90
Yatırım Faaliyetlerinden Gelirler	27	2.502.759	105.275	(+)	2.397.484	2.277,35
Yatırım Faaliyetlerinden Giderler -	27 -	435	7.064	(-)	6.629	93,84
Özkaynak Yönt. Değ. Yat. Kar/(zarar) pay .	27	16.001.612	13.602.032	(+)	2.399.580	17,64
FINANSMAN GİDERİ ÖNCESİ FAALİYET K (Z)		138.794.825	70.467.067	(+)	68.327.758	96,96
Finansman Gelirleri	28	23.257.342	21.730.151	(+)	1.527.191	7,03
Finansman Giderleri (-)	28 -	104.474.443	98.082.697	(+)	6.391.746	6,51
SÜRDÜRÜLEN FAAL. VERGİ ÖNCESİ K/(Z)		57.577.724	5.885.479	(+)	63.463.203	1.078,30
SÜRDÜRÜLEN FAALİYET. VERGİ (GİDER) GELİR						
Dönem Vergi Gideri (Geliri)	29 -	4.236.865		(-)		
Ertelenmiş Vergi Gideri (Geliri)	29 -	2.530.601	3.440.991	(-)	910.390	26,45
SÜRÜDÜRÜLEN FAALİYETLER DÖNEM K/ (Z)		50.810.258	9.326.470	(+)	60.136.728	644,79
DÖNEM KARI (ZARARI)		50.810.258	9.326.470	(+)		
DÖNEM KARI (ZARARI) DAĞILIMI						
Kontrol Gücü Olmayan Paylar	23 -	3.590.964	6.337.599	(-)	2.746.635	43,38
Ana Ortaklık Payları		54.401.222	2.988.871	(+)	57.390.093	1.920,12
PAY BAŞINA KAZANÇ	30	0.2176	-0.0120	(+)	0.2296	1.913,33
DİĞER KAPSAMLI GELİR:						
K VE Z YENİ. SINIFLANDIRILMAYACAKLAR						
Tanım.Fayda plan. yeni. ölçüm kazanç. Kayıp.		267.454	1.425.354	(+)	1.692.808	118,76
Ertelenmiş Vergi Geliri (Gideri)	-	53.491	285.071	(-)	338.562	118,76
DİĞER KAPSAMLI GELİR:		213.963	1.140.283	(-)	1.354.246	118,76
TOPLAM KAPSAMLI GELİR (GİDER)		51.024.221	10.466.753		40.557.468	- 3,00
TOPLAM KAPSAMLI GELİRİN DAĞILIMI						
Kontrol Gücü Olmayan Paylar	-	3.598.914	6.341.261	(-)	2.742.347	43,24
Ana Ortaklık Payları		54.623.135	4.125.492	(+)	58.748.627	1.424,04

Menderes Tekstil A.Ş Tablo 3 ve Tablo 4 de yer alan 2016 ve 2017 verilerinin bulunduğu finansal durum tablosu ve kapsamlı gelir tablosuna baktığımızda aşağıdaki karşılaştırmalı tablolar analizi yorumlarına ulaşabiliriz:

1. İşletmenin dönen varlıklarında %43,25, duran varlıklarında ise %30,56'lık bir artış olduğunu görürüz. İşletmenin toplam varlıklarında ise %36,38'lik bir artış bulunmaktadır.

2. İşletmenin kısa vadeli yükümlülükleri %14,83, uzun vadeli yükümlülüklerinin %100'den fazla, öz kaynaklarında ise %18,22 bir artış olmuştur. İşletmenin toplam kaynaklarına baktığımızda ise %26,67 bir artış olduğu görülür.

3. Tablo 3'ü detaylı incelediğimizde işletmenin dönen varlıklarının artışında en çok stoklardaki ve ticari alacaklardaki artışın paylarının olduğu söylenebilir.

4. Tablo 4 de satış gelirlerine baktığımızda yüzde %26,92 bir artış olduğu görülür. Tablo 3 de ki stokları incelediğimizde %72,08'lik bir artış olduğunu görürüz. Buradan işletmenin satış gelirlerini karşılamak için stokları arttırdığı varsayımına ulaşabiliriz.

5. Ayrıca Tablo 4 de satış gelirlerinde ki %26,92'lik artışa paralel olarak satışların maliyetinin de %16,72 arttığı görülür. Ancak satış gelirleri daha fazla artarak %10,2 maliyet avantajı sağladığını söyleyebiliriz.

4.1.3 Oran Analizine Göre İncelenmesi

Tablo. 5 Menderes Tekstil A.Ş.'nin 2017 Verilerinden Elde Edilen Oran Analizi Sonuçları

BİLANÇO VE GELİR TABLOSU RAKAMLARI 2017		ORAN ANALİZİ	ORAN	YETERLİ STANDART
DÖNEN VARLIKLAR	550.854.553	CARİ ORAN=DÖNEN VARLIKLAR/KISA VAD. BORÇ.	2,60	2,00
KISA VADELİ BORÇLAR	210.823.715	ASİT TEST ORAN=DÖNEN VARLIK-STOK./KISA VAD. BORÇ.	2,40	1,00
STOKLAR	303.103.924	NAKİT ORANI=NAKİT VE BENZ. + FİNAN. YATIRIM./KISA VAD. BORÇ.	0,17	0,20
NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ	37.228.665	FİNANSMAN ORANI=ÖZKAYNAK/TOPLAM YÜKÜMLÜLÜK	0,40	0,70
FİNANSAL YATIRIMLAR	-	FİNANSAL KALDIRAÇ ORANI=TOPLAM YÜKÜMLÜLÜK/TOPLAM AKTİFLER	0,71	0,60
ÖZKAYNAKLAR	330.950.484	ÖZKAYNAK ORANI=ÖZKAYNAKLAR/TOPLAM AKTİFLER	0,28	0,40
DÖNEM BAŞI ÖZKAYNAK	279.926.263	ÖZKAYNAK DEVİR HIZI=HASILAT/ORTALAMA ÖZKAYNAK	2,68	
DÖNEM SONU ÖZKAYNAK	330.950.484	ÖZKAYNAK KARLILIK ORANI=DÖNEM KARI/ORTALAMA ÖZKAYNAK	0,16	
TOPLAM YÜKÜMLÜLÜKLER	812.672.845	BRÜT KAR MARJİ=BRÜT KAR/HASILAT	0,19	
TOPLAM AKTİFLER	1.143.623.329	ESAS FAALİYET KAR MARJİ=ESAS FAALİYET KARI/HASILAT	0,14	
HASILAT	818.816.025	DÖNEM KAR MARJİ=DÖNEM KARI/HASILAT	0,06	
BRÜT KAR	162.476.749	STOK DEVİR HIZI=STMM/ORT. TİCARİ MAL STOKU	2,73	
ESAS FAALİYET KARI	120.290.889	ALACAK DEVİR HIZI=TİCARİ ALACAKLAR/NET SATIŞLAR	0,09	
DÖNEM KARI	50.810.258	AKTİF DEVİR HIZI=NET SATIŞLAR/ORT. TOPLAM AKTİF	0,82	
SATILAN TİCARİ MALIN MALİYETİ	656.339.276			
NET SATIŞLAR	818.816.025			
TİCARİ ALACAKLAR	76.534.871			

Menderes Tekstil A.Ş. Tablo 5 de yer alan, 2017 verilerinden elde edilen oran analizi sonuçlarından yola çıkarak aşağıdaki şu yorumlara ulaşılabılır:

1. İşletmenin cari oranı incelendiğinde dünyadaki standarda yakın olduğu görülmektedir. Bir başka ifadeyle işletme kısa vadeli borçlarından oluşabilecek herhangi bir aksiliğe karşı önlem alma gücü yüksektir.
2. İşletmenin asit test oranından elde edilen sonuçlara göre ise; işletmenin likidite durumunun iyi olduğu görülmektedir. Ancak riskinin düşük olduğu bu nedenle getirisinin de düşük olduğu yorumu yapılabilir.
3. İşletmenin finansal kaldıraç oranı incelendiğinde, işletmenin varlıklarının yüzde 71'inin yabancı kaynaklarla finanse edildiği görülmektedir.

SONUÇ

Finansal tablolar analizi, analizi yapılacak işletmenin finansal tablolarının çeşitli analiz tekniklerinden faydalanılarak incelenmesi ve yorumlanması işlemleridir. Finansal analizde analizi yapılacak işletmenin finansal tabloları dikey, yatay, trend ve oran analizi gibi finansal analiz teknikleri yardımıyla incelenmekte yıllar itibariyle göstermiş olduğu değişiklikler ortaya çıkarılmaktadır. Daha sonra bulunan sonuçlar yorumlanıp neyi ifade ettikleri belirlenmeye çalışılmaktadır. Bunu yaparken ülkenin, ekonominin, bulunan sektörün durumu da göz ardı edilmemelidir.

Finansal analiz firma başarısını ölçmede, firmanın gelecekteki hedeflerini belirlemede önemli bir rol oynamaktadır. Bununla birlikte finansal analizin özünü finansal tablolar oluşturur. Küreselleşen ekonomi ile işletmeler birbiriyle etkileşim haline girmiş ve finansal tablolarında da ortak bir dile ihtiyaç duyulmuştur. Ve gerek dünyada gerek ülkemizde uyumlaştırma amacıyla bir çaba içine girilmiş ve birçok faaliyette bulunulmuştur. Ülkemizde Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetimi Standartları (KGK) Kurumu esas olmak üzere birçok kurum çalışmalarda bulunmuş ve Türkiye Finansal Raporlama Standartları/Türkiye Muhasebe Standartları TMS/IFRS yürürlüğe girmiştir. KGK' nın yaptığı çalışmalar sonucunda yürürlükte 1 adet Kavramsal Çerçeve 42 adet TMS/IFRS ve 22 adet TMS/IFRS yorumu vardır.

Bu nedenle bu çalışmada, TMS1 Finansal Tabloların Sunuluşu Standart' 1 çerçevesinde hazırlanan finansal tabloların analizine değinilmiştir. TMS 1 Finansal Tabloların Sunuluşu Standartların da Tek Düzen Muhasebe Sistemindeki temel ve ek finansal tablolar ayrımının aksine tam bir finansal tablolar seti bulunmaktadır. Bunlar; finansal durum tablosu, döneme ait kar veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosu, özkaynak değişim tablosu, nakit akış tablosu ve dipnotlardır.

KAYNAKLAR

- Akdoğan N. ve Tenker N., (2010). *Finansal Tablolar Ve Mali Analiz Teknikleri*. Gazi Kitabevi, Ankara.
- Akdoğan N., ve Tenker N., (2001). *Finansal Tablolar Ve Mali Analiz Teknikleri*, Gazi Kitabevi, Ankara.
- Akdoğan N., ve Tenker, N., (2007). *Finansal Tablolar Ve Mali Analiz Teknikleri*, Gazi Kitabevi, Ankara.
- Akgüç Ö., (2011). *Mali Tablolar Analizi*, Avcıol Basım, İstanbul.
- Akıncı N., ve Erdoğan N., (1995). *Finansal Tablolar Ve Analizi*, Fakülteler Kitabevi-Bariş Yayınları, İzmir.
- Arat M. ve Çetin A., (2011). *Finansal Durum Tabloları Analizi*. (Marmara Üniversitesi Nihai Sayar Eğitim Vakfı), İstanbul.
- Aydın N., Başar, M., ve Coşkun M., (2007). *Finansal Yönetim*, Genç Copy Center, Eskişehir.
- Berk N., (2010). *Finansal Yönetim*, Türkmen Kitabevi, İstanbul.
- Ceylan A., (2001). *İşletmelerde Finansal Yönetim*, Ekin Kitabevi, Bursa.
- Çabuk L ve Lazol İ., (2009). *Mali Tablolar Analizi*, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa.
- Elmas B., (2017). *Finansal Tablolar Analizi*, Nobel Yayıncılık, Ankara.
- Erdoğan M., (2002). *Finansal Muhasebe*, Beta Yayınları, İstanbul.
- Gökçen G., Ataman B. ve Çakıcı C., (2011). *Türkiye Finansal Raporlama Standartları Uygulamaları*, Türkmen Kitabevi, İstanbul.
- Gürsoy T., (2012). *Finansal Yönetim İlkeleri*, Beta Basım, İstanbul.
- Karapınar A., ve Zaif F., (2018). *Finansal Analiz*, Gazi Kitabevi, Ankara 2018.
- Örten R., Kaval H., ve Karapınar A., (2017). *Türkiye Muhasebe Ve Finansal Raporlama Standartları*, Gazi Kitabevi, Ankara.
- Sevilengül O., (2013). *Genel Muhasebe*, Gazi Kitabevi, Ankara, 2013.
- Şamiloğlu, F., ve Akgün, A., (2015). *Finansal Tablolar Analizi*, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa.
- Yükçü S., (2004). *Vergi Kanunlar ve Tekdüzene Göre Finansal Muhasebe ve Dönem Sonu İşlemleri*, Yaklaşım Yayıncılık, İzmir.

<http://www.kgk.gov.tr/DynamicContentDetail/7890/TMS/TFRS-2018-Seti>

Erişim

Tarihi: 14.10.2018

<https://www.kap.org.tr/tr/> Erişim Tarihi: 28.10.2018

EKLER

Ek – 1 KGK Bilanço Formatı

VARLIKLAR			
Dönen Varlıklar			
Nakit ve Nakit Benzerleri			
Finansal Yatırımlar			
Ticari Alacaklar			
İlişkili Taraflardan Ticari Alacaklar			
İlişkili Olmayan Taraflardan Ticari Alacaklar			
Finans Sektörü Faaliyetlerinden Alacaklar			
Finans Sektörü Faaliyetleri İlişkili Taraflardan Alacaklar			
Finans Sektörü Faaliyetlerinden İlişkili Olmayan Taraflardan Alacaklar			
Diğer Alacaklar			
İlişkili Taraflardan Diğer Alacaklar			
İlişkili Olmayan Taraflardan Diğer Alacaklar			
Türev Araçlar Stoklar			
Canlı Varlıklar			
Peşin Ödenmiş Giderler			
Cari Dönem Vergisiyle İlgili Varlıklar			
Diğer Dönen Varlıklar			
ARA TOPLAM			
Satış Amaçlı Sınıflandırılan Duran Varlıklar			
TOPLAM DÖNEN VARLIKLAR*			
Duran Varlıklar			
Finansal Yatırımlar			
Ticari Alacaklar			
İlişkili Taraflardan Ticari Alacaklar			
İlişkili Olmayan Taraflardan Ticari Alacaklar			
Finans Sektörü Faaliyetlerinden Alacaklar			
Finans Sektörü Faaliyetleri İlişkili Taraflardan Alacaklar			
Finans Sektörü Faaliyetlerinden İlişkili Olmayan Taraflardan Alacaklar			
Diğer Alacaklar			
İlişkili Taraflardan Diğer Alacaklar			
İlişkili Olmayan Taraflardan Diğer Alacaklar Türev Araçlar			
Özkaynak Yöntemiyle Değerlenen Yatırımlar			
Canlı Varlıklar			
Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller			
Maddi Duran Varlıklar			
Maddi Olmayan Duran Varlıklar			
Şerhiye			
Diğer Maddi Olmayan Duran Varlıklar			
Peşin Ödenmiş Giderler			
Ertelenmiş Vergi Varlığı			
Diğer Duran Varlıklar			
TOPLAM DURAN VARLIKLAR*			
TOPLAM VARLIKLAR*			
KAYNAKLAR			
Kısa Vadeli Yükümlülükler			

Kısa Vadeli Borçlanmalar Uzun Vadeli Borçlanmaların Kısa Vadeli Kısımları Diğer Finansal Yükümlülükler Ticari Borçlar İlişkili Taraflara Ticari Borçlar İlişkili Taraflara Olmayan Ticari Borçlar Finans Sektörü Faaliyetlerinden Borçlar Finans Sektörü Faaliyetleri İlişkili Taraflara Borçlar Finans Sektörü Faaliyetlerinden İlişkili Olmayan Taraflara Borçlar Çalışanlara Sağlanan Faydalar Kapsamında Borçlar Diğer Borçlar İlişkili Taraflara Diğer Borçlar İlişkili Olmayan Taraflara Diğer Borçlar Türev Araçlar Devlet Teşvik ve Yardımları Ertelemiş Gelirler Dönem Karı Vergi Yükümlülüğü Kısa Vadeli Karşılıklar Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin Kısa Vadeli Karşılıklar Diğer Kısa Vadeli Karşılıklar Diğer Kısa Vadeli Yükümlülükler ARA TOPLAM Satış Amaçlı Sınıflandırılan Varlık Gruplarına İlişkin Yükümlülükler TOPLAM KISA VADELİ YÜKÜMLÜLÜKLER*			
Uzun Vadeli Yükümlülükler			
Uzun Vadeli Borçlanmalar Diğer Finansal Yükümlülükler Ticari Borçlar İlişkili Taraflara Ticari Borçlar İlişkili Olmayan Taraflara Ticari Borçlar Finans Sektörü Faaliyetlerinden Borçlar Finans Sektörü Faaliyetlerinden İlişkili Taraflara Borçlar Finans Sektörü Faaliyetlerinden İlişkili Olmayan Taraflara Borçlar Diğer Borçlar İlişkili Taraflara Diğer Borçlar İlişkili Olmayan Taraflara Diğer Borçlar Türev Araçlar Devlet Teşvik ve Yardımları Ertelemiş Gelirler Uzun Vadeli Karşılıklar Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin Uzun Vadeli Karşılıklar Diğer Uzun Vadeli Karşılıklar Cari Dönem Vergisiyle İlgili Borçlar Ertelemiş Vergi Yükümlülüğü Diğer Uzun Vadeli Yükümlülükler TOPLAM UZUN VADELİ YÜKÜMLÜLÜKLER*			
ÖZKAYNAKLAR			

Ana Ortaklığa Ait Özkaynaklar Ödenmiş Sermaye Sermaye Düzeltme Farkları Geri Alınmış Paylar (-) Karşılıklı İştirak Sermaye Düzeltmesi (-) Paylara İlişkin Primler/İskontolar Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılmayacak Birikmiş Diğer Kapsamlı Gelirler veya Giderler Yeniden Değerleme ve Ölçüm Kazanç/Kayıpları Diğer Kazanç/Kayıplar Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılacak Birikmiş Diğer Kapsamlı Gelirler veya Giderler Yabancı Para Çevirim Farkları			
Riskten Korunma Kazanç/Kayıpları Yeniden Değerleme ve Sınıflandırma Kazanç/Kayıpları Diğer Kazanç/Kayıplar Kardan Ayrılan Kısıtlanmış Yedekler ¹ Geçmiş Yıllar Karları/Zararları Net Dönem Karı/Zararı Kontrol Gücü Olmayan Paylar TOPLAM ÖZKAYNAKALAR*			
TOPLAM KAYNAKLAR*			

¹ Kardan ayrılan kısıtlanmamış yedekler ise, genelde olağanüstü yedekler olup, özleri itibariyle birikmiş kar/zarar niteliğinde olduklarından “Geçmiş Yıllar Kar/Zararları” kaleminde gösterileceklerdir.

Ek – 2 KGK Kar veya Zarar ve Diğer Kapsamlı Gelir Tablosu Formatı

	Dipnot Referansları	Cari Dönem 20..	Önceki Dönem 20..
KAR VEYA ZARAR KISMI			
Hasılat		X	X
Satışların Maliyeti (-)		(X) X	(X) X
Ticari Faaliyetlerden Brüt Kar/Zarar		X	X
Finans Sektörü Faaliyetleri Hasılatı		(X)	(X)
Finans Sektörü Faaliyetleri Maliyeti (-)		X	X
Finans Sektörü Faaliyetlerinden Brüt Kâr/Zarar			
BRÜT KAR/ZARAR		X	X
Genel Yönetim Giderleri (-)		(X)	(X)
Pazarlama Giderleri (-)		(X)	(X)
Araştırma ve Geliştirme Giderleri (-) Esas Faaliyetlerden Diğer Gelirler		(X) X	(X) X
Esas Faaliyetlerden Diğer Giderler (-)		(X)	(X)
ESAS FAALİYET KARI/ZARARI		X	X
Yatırım Faaliyetlerinden Gelirler			X
Yatırım Faaliyetlerinden Giderler (-)		X	(X) X
Özkaynak Yöntemiyle Değerlenen Yatırımların Karlarından/Zararlarından Paylar ²		(X) X	
FİNANSMAN GİDERİ ÖNCESİ FAALİYET KÂRI/ZARARI		X	X
Finansman Giderleri (-)		(X)	(X)
SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER VERGİ ÖNCESİ KARI/ZARARI		X	
Sürdürülen Faaliyetler Vergi Gideri/Geliri		X	X
Dönem Vergi Gideri/Geliri		X	X
Ertelenmiş Vergi Gideri/Geliri		X	X
SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER DÖNEM KARI/ZARARI		X	
DURDURULAN FAALİYETLER DÖNEM KARI/ZARARI		X	
DÖNEM KARI/ZARARI		X	X
Dönem Karı/Zararının Dağılımı Kontrol		X	X
Güçü Olmayan Paylar		X	X
Ana Ortaklık Payları		X	X

¹ Özkaynak yöntemi ile değerlendirilen yatırımların raporlayan işletmenin esas faaliyetinin parçası olması durumunda (holdingler vb.) bu kalem Faaliyet Karı/Zararı toplamı içerisinde raporlanacaktır.

Pay Başına Kazanç			
Sürdürülen Faaliyetlerden Pay Başına Kazanç	X	X	X
Durdurulan Faaliyetlerden Pay Başına Kazanç	X		
Sulandırılmış Pay Başına Kazanç			
Sürdürülen Faaliyetlerden Sulandırılmış Pay Başına Kazanç	X	X	X
Durdurulan Faaliyetlerden Sulandırılmış Pay Başına Kazanç	X		X
DİĞER KAPSAMLI GELİR:			
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılmayacaklar			
		X	X
Maddi Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Artışları/Azalışları	X		X
Maddi Olmayan Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Artışları/Azalışları	X		X
Tanımlanmış Fayda Planları Yeniden Ölçüm Kazançları/Kayıpları	X		X
Özkaynak Yöntemiyle Değerlenen Yatırımların Diğer Kapsamlı Gelirinden Kar/Zararda Sınıflandırılmayacak Paylar	X		X
Diğer Kar veya Zarar Olarak Yeniden Sınıflandırılmayacak Diğer Kapsamlı Gelir Unsurları	X		X
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılmayacak Diğer Kapsamlı Gelire İlişkin Vergiler ³	X		X
Dönem Vergi Gideri/Geliri	X		X
Ertelenmiş Vergi Gideri/Geliri	X		X
Kar veya Zarar Olarak Yeniden Sınıflandırılacaklar		X	X
Yabancı Para Çevirim Farkları	X		X
Satılmaya Hazır Finansal Varlıkların Yeniden Değerleme ve/veya Sınıflandırma Kazançları/Kayıpları	X		X
Nakit Akış Riskinden Korunma Kazançları/Kayıpları	X		X
Yurtdışındaki İşletmeye İlişkin Yatırım Riskinden Korunma Kazançları/Kayıpları	X		X
Özkaynak Yöntemiyle Değerlenen Yatırımların Diğer Kapsamlı Gelirinden Kar/Zararda Sınıflandırılacak Paylar	X		X
Diğer Kar veya Zarar Olarak Yeniden Sınıflandırılacak Diğer Kapsamlı Gelir Unsurları	X		X
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılacak Diğer Kapsamlı Gelire İlişkin Vergiler Gelir/Giderleri ⁴	X		X
Dönem Vergi Gideri/Geliri	X		X
Ertelenmiş Vergi Gideri/Geliri	X		X
DİĞER KAPSAMLI GELİR		X	X
TOPLAM KAPSAMLI GELİR		X	X
Toplam Kapsamlı Gelirin Dağılımı		X	X
Kontrol Gücü Olmayan Paylar	X		X
Ana Ortaklık Payları	X		X

² Dileyen işletmeler, bu şekilde toplu bir netleştirme kalemi kullanabileceği gibi; her bir kalemi, vergiden arındırılmış net tutarları üzerinden de gösterebilirler. Bu durumda, bu kaleme ihtiyaç kalmayacaktır. Diğer taraftan, TMS 1, p. 90 uyarınca, kapsamlı gelir kalemlerinin her birine ilişkin vergi tutarının dipnotlarda açıklanması gerektiği unutulmamalıdır.

ÖZ GEÇMİŞ

KİMLİK BİLGİLERİ

Adı Soyadı : Merve CAN
Doğum Yeri : Denizli
Doğum Tarihi : 08.11.1991
E-posta : mervecan91@gmail.com

EĞİTİM BİLGİLERİ

Lise : Nevzat Karalp Anadolu Lisesi
Lisans : Pamukkale Üniversitesi

İŞ DENEYİMİ : 2017 Yılından itibaren özel sektörde muhasebe finans alanında çalışmaktayım.